

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Οδηγός Επιμόρφωσης Γονέων Youth for Love 2

Ένας οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς με στόχο την πρόληψη και τη διαχείριση της έμφυλης βίας στο σχολείο και της βίας μεταξύ των νέων

act:onaid

Afol
METROPOLITANA
collegiamo il lavoro

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU EGALITATE

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

Ο παρών οδηγός συγχρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Δικαιώματα, Ισότητα και Αγωγή του Πολίτη.

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της συγκεκριμένης έκδοσης δε συνιστά αποδοχή του περιεχομένου αυτής, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών του. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκδοση.

Επιστημονική επίβλεψη: Mara Ghidorzi, Mariaelena Vittori – AFOL Metropolitana, Corinne Reier - ActionAid Italy

Κείμενα και μεθοδολογίες: Mara Ghidorzi, Mariaelena Vittori – AFOL Metropolitana; Corinne Reier, Maria Sole Piccioli - ActionAid Italy

Συνεισφορά: Livia Aninoșanu - CPE, Mariza Tsachali, Despoina Kardogerou - ActionAid Hellas, Alessandra Folcio - ActionAid Italy, Nele Kelchtermans, Charlotte Decrock – UCLL

Επίβλεψη: Maria Sole Piccioli - ActionAid Italy

Προσαρμογή στα ελληνικά: Ευθυμία Γιώσα

Μήνας 2022

Επαφές

Website: <https://www.youthforlove.eu/>

E-mail ActionAid Italia : educazione.ita@actionaid.org

■ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το πρόγραμμα Youth for Love 2 στοχεύει στην πρόληψη, στον εντοπισμό και στην αντιμετώπιση των φαινομένων βίας μεταξύ εφήβων (14-18 χρονών) σε 5 τοπικές κοινότητες 4 ευρωπαϊκών χωρών (Ιταλία, Βέλγιο, Ελλάδα, Ρουμανία). Γι' αυτόν τον σκοπό, προωθεί συνολικά την υιοθέτηση θετικών συμπεριφορών και στάσεων, εμπλέκοντας όλους τους ενδιαφερόμενους, δηλαδή τη νεολαία, τις οικογένειες, τους/τις εκπαιδευτικούς και τα μέλη μιας κοινότητας, ώστε να αναλάβουν σχετικές πρωτοβουλίες, τις οποίες μάλιστα σχεδιάζουν οι ίδιοι οι νέοι, που είναι και υπεύθυνοι για την υλοποίησή τους.

Το πρόγραμμα αποτελεί συνέχεια του πρώτου Youth for love, το οποίο πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2019-2021 με επίκεντρο την έμφυλη βία. Η απόφαση να συμπεριληφθούν και οι γονείς στις ομάδες-στόχους του προγράμματος Youth for love 2 βασίστηκε στα αποτελέσματα που καταγράφηκαν μεταξύ κοριτσιών και αγοριών στα διάφορα σχολεία κατά τη διάρκεια της πρώτης εκδοχής του προγράμματος. Περίπου 68% των μαθητών/μαθητριών δήλωσαν ότι θα εμπιστευόντουσαν τις οικογένειές τους για να μιλήσουν σε περίπτωση που έπεφταν θύματα βίας και εκφοβισμού.

Ξεκινώντας από αυτά τα δεδομένα, ο οδηγός σκοπεύει να ορίσει τις θεωρητικές και πρακτικές κατευθυντήριες γραμμές προκειμένου να στηρίξει το έργο των οικογενειών στην πρόληψη των διάφορων μοντέλων διατομεακής¹ διάκρισης, ειδικότερα της φυσικής και της ηλεκτρονικής βίας μεταξύ των νέων, ένα σύνθετο και δομικό φαινόμενο με πολλαπλές μορφές και σοβαρές επιπτώσεις. Επιπλέον, στόχος του παρόντος οδηγού είναι να βοηθήσει τους γονείς να διακρίνουν τα άνωθεν φαινόμενα, αλλά και να έχουν την κατάλληλη αντίδραση σε αυτά. Άλλοι παράγοντες, όπως εκπαιδευτές ή οργανώσεις, μπορούν επίσης να επωφεληθούν προωθώντας και οργανώνοντας παρόμοια προγράμματα εντός ενός διαφορετικού, είτε επίσημου είτε ανεπίσημου, εκπαιδευτικού πλαισίου. Ακολουθώντας τις αρχές της προσέγγισης που αντιμετωπίζει το σχολείο ως ολότητα, τα σχολεία θα βρουν νέους συμμάχους εντός των οικογενειών, και οι γονείς θα εμπλέκονται πιο ενεργά σε οργανωμένες πρωτοβουλίες.

Η προσέγγιση που αντιμετωπίζει το σχολείο ως ολότητα τοποθετεί την ευημερία και τα δικαιώματα των μαθητριών στον πυρήνα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, και ενθαρρύνει το σχολικό προσωπικό και την εκπαιδευτική κοινότητα να επιδιώξει την επίτευξη αυτών των στόχων. Η συγκεκριμένη προσέγγιση αναγνωρίζει ότι όλοι οι παράγοντες στην εκπαίδευση είναι δυνατόν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην υγεία, στην ασφάλεια και στην ευημερία των μαθητριών, συνεπώς και στη μόρφωσή τους.

Η προτεινόμενη μεθοδολογική προσέγγιση αναγνωρίζει πόσο σημαντικό είναι να αντιλαμβάνεται κανείς την ανατροφή των παιδιών ως μια συνεχιζόμενη, καθημερινή

¹Διατομεακότητα: ένα αναλυτικό πλαίσιο για την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι όψεις των κοινωνικών και πολιτικών ταυτοτήτων ενός ατόμου (συμπεριλαμβανομένων των φύλου, κοινωνικής τάξης, εθνικότητας, σεξουαλικότητας, θρησκείας, αναπηρίας, βάρους, εμφάνισης και ύψους) διασταυρώνονται για να δημιουργήσουν διαφορετικές μορφές διάκρισης και προνομίων.

εμπειρία. Κάνοντας όλους/όλες τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες κοινωνούς των πολυπλοκοτήτων της σύγχρονης ζωής, η ανατροφή των παιδιών γίνεται το σημείο αναφοράς και αφετηρίας ώστε να ενισχυθούν όλες εκείνες οι δράσεις που (καθ)ορίζουν το μονοπάτι για την πρόοδο.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Youth for Love 2: Επισκόπηση προγράμματος

Το **Youth for Love 2** υλοποιείται εντός του νομικού και εννοιολογικού πλαισίου του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα του Παιδιού 2016-2021, το οποίο αναγνωρίζει την πρόληψη της βίας ως ένα από τα πέντε πεδία προτεραιότητας προκειμένου να διασφαλιστεί η υποστήριξη των παιδικών δικαιωμάτων. Έρευνες δείχνουν ότι υπάρχουν πολλοί παράγοντες κινδύνου οι οποίοι σχετίζονται άμεσα με τη βία που προκύπτει σε διαφορετικά επίπεδα: σε ατομικό επίπεδο (π.χ. συμπεριφορικοί παράγοντες και παράγοντες προσωπικότητας), σε οικογενειακό επίπεδο ή σε επίπεδο λοιπών στενών σχέσεων (π.χ. αρνητική επίδραση από συνομηλίκους, απουσία κοινωνικών δεσμών, κακές σχέσεις μεταξύ γονέων και παιδιού, αντικοινωνικές συμπεριφορές γονέων κ.λπ.) και σε κοινοτικό και κοινωνικό επίπεδο (π.χ. μικρή κοινωνική συνοχή, ανισότητα, ανασφάλεια, έμφυλοι και πολιτισμικοί άγραφοι κανόνες).

Ενώ το Youth for Love 1 είχε ως επίκεντρο την έμφυλη βία στο σχολείο, σε αυτή τη δεύτερη έκδοση του προγράμματος, οι συγγραφείς αποφάσισαν να διευρύνουν το πεδίο ενδιαφέροντός τους στη βία μεταξύ των νέων, αντιμετωπίζοντας τη βία και τη διάκριση με πλήρη κατανόηση της αλληλεξάρτησής τους. Ο τρόπος για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο είναι μέσω μιας προσέγγισης η οποία έχει ως πυρήνα της μια ισχυρή κοινοτική δέσμευση, ώστε να χτιστεί ένα συλλογικό τείχος αντίστασης εναντίον των διάφορων μορφών διάκρισης και άνισης κατανομής εξουσίας, πάντα υπό διατομεακή σκοπιά.

- Στην ανάπτυξη και στη δοκιμή ενός ολοκληρωμένου εκπαιδευτικού προγράμματος για την πρόληψη και τη διαχείριση της βίας μεταξύ των νέων σε 5 τοπικές κοινότητες σε όλη την Ευρώπη·
- Στην ενημέρωση και στην επιμόρφωση 190 ατόμων που ανήκουν στο ευρύτερο σχολικό προσωπικό με στόχο αφενός τη βελτίωση της ικανότητάς τους να προλαμβάνουν και να διαχειρίζονται τη βία μεταξύ των νέων και αφετέρου το να γίνει ο κάθε συμμετέχων το σημείο επαφής γι' αυτό το ζήτημα στο σχολείο του·
- Στη συμμετοχή 50 γονέων ή εκπαιδευτών σε ένα συγκεκριμένο επιμορφωτικό πρόγραμμα ώστε να ενδυναμώσουν τον ρόλο τους όσον αφορά την πρόληψη και τη διαχείριση της βίας μεταξύ των νέων τόσο σε επίπεδο σχολείου όσο και σε επίπεδο κοινότητας, αλλά και τις δεξιότητές τους ώστε να διασφαλίσουν ότι είναι ικανοί να παράσχουν στήριξη·
- Στο να κάνει 400 μαθητές και μαθήτριες κοινωνικούς χρήσιμους γνώσεων σχετικά με τη βία και στο να τους βοηθήσει να την κατανοήσουν μέσω ενός συμμετοχικού εκπαιδευτικού προγράμματος·
- Στη συμμετοχή 200 νέων ατόμων με σκοπό να καταγράψουν όσες ανάγκες των τοπικών τους κοινοτήτων συνδέονται με τη βία μεταξύ των νέων, και στην κινητοποίηση σύσσωμης της σχολικής κοινότητας για τη συμμετοχή της σε δράσεις πρόληψης και καταπολέμησης της βίας·
- Στον από κοινού σχεδιασμό, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μέσω μιας συμμετοχικής διαδικασίας, των συστάσεων πολιτικής του προγράμματος συμπεριλαμβάνοντας σε αυτόν εκπαιδευτικούς και λοιπό σχολικό προσωπικό, μαθητές, γονείς, νέους, οργανώσεις και κινήματα της κοινωνίας των πολιτών και όσους είναι επισήμως υπεύθυνοι για τη χάραξη της πολιτικής·
- Στην ενημέρωση του κοινού, ιδιαίτερα των νέων

ατόμων, για το πρόβλημα της βίας μεταξύ των νέων, και στην ενεργό συμμετοχή 1,5 εκατομμυρίου έφηβων παιδιών σε όλη την Ευρώπη μέσω δράσεων επικοινωνίας (διαδικτυακή εκστρατεία και διαδικτυακό παιχνίδι).

Η κοινοπραξία του έργου αποτελείται από τους ακόλουθους ευρωπαϊκούς οργανισμούς: ActionAid Italia (Ιταλία), ActionAid Hellas (Ελλάδα), UC Limburg (Βέλγιο), AFOL Metropolitana - Agenzia Metropolitana per la Formazione, l'Orientamento e il Lavoro (Ιταλία), και CPE – Centrul Parteneriat Pentru Egalitate (Ρουμανία).

Όλο το υλικό που έχει παραχθεί κατά τη διάρκεια του προγράμματος είναι διαθέσιμο για αποθήκευση στην ενότητα «Μάθετε περισσότερα» στην ιστοσελίδα www.youthforlove.eu.

Διάρκεια: Μάιος 2021 - Απρίλιος 2023

Στόχοι, περιεχόμενο και μεθοδολογία του Οδηγού

Στόχοι του Οδηγού

Ένα φαινόμενο τόσο σύνθετο και υπό συνεχή μετασχηματισμό όσο αυτό της έμφυλης βίας και της βίας μεταξύ των νέων απαιτεί γνωστικές και επεμβατικές προσεγγίσεις, ικανές αφενός να υποστηρίξουν το βάρος αυτής της πολυπλοκότητας και αφετέρου να ζητήσουν τη δέσμευση όλων των ενδιαφερόμενων – από τα σχολεία, στις οικογένειες έως την κοινότητα – προκειμένου να χτιστεί ένα εκπαιδευτικό και πολιτισμικό οχυρό εναντίον της βίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος της μητέρας και του πατέρα (αλλά και ο ρόλος οποιουδήποτε βρίσκεται στη θέση του κηδεμόνα) μοιάζει να είναι βασικός. Στην πραγματικότητα, αυτά τα πρόσωπα δεν είναι σημαντικά μόνο εξαιτίας της δυνατότητας που μπορεί να έχουν ώστε να αναγνωρίσουν, σε αρχικό στάδιο, τα σημάδια που υποδηλώνουν περιστατικά βίας, είτε αυτά προκαλούνται από τα παιδιά τους, είτε τα παιδιά τους είναι τα θύματα, είτε, τέλος, τα παιδιά τους γίνονται έμμεσοι κοινωνοί αυτών. Με όχημα την προθυμία τους να στοχαστούν με κριτική διάθεση πάνω στον ρόλο και στις συνέπειες που έχουν οι ανισότητες και οι μορφές βίας στην εξέλιξη των νέων γενεών, στην κοινωνία του παρόντος αλλά και του μέλλοντος και, τέλος, στους εαυτούς τους, μπορούν να συμβάλουν ενεργά –εντός και εκτός του οικογενειακού πλαισίου– στην ανάπτυξη και την προώθηση μιας κουλτούρας εναντίον της βίας, αλλά και στην αναγνώριση της αξίας της διαφορετικότητας.

Συνεπώς, ο Οδηγός Επιμόρφωσης Γονέων στοχεύει:

- στην παρότρυνση των ατόμων προκειμένου να αποκτήσουν μια «οπτική του φύλου» και μια διανομητική προσέγγιση η οποία θα τους βοηθήσει να αντιλαμβάνονται τα επεισόδια ή τις εκδηλώσεις βίας όχι ως μεμονωμένα, έκτακτα περιστατικά, αλλά ως αποτέλεσμα μιας στερεοτυπικής και κανονιστικής κουλτούρας των φυλετικών ρόλων και μοντέλων, και, την ίδια στιγμή, να αναγνωρίζουν

την ανάγκη και τις δυνατότητες μετασχηματισμού αυτής της κουλτούρας·

- στην ενημέρωση γύρω από τα πρότυπα της θηλυκότητας και της αρρενωπότητας και τις σχέσεις μεταξύ των φύλων, τα οποία συνήθως χωρίς να το συνειδητοποιήσουμε επενεργούν ή «φοριούνται» στους γιους και στις κόρες, περιπλέκοντας και, δυνητικά, ενισχύοντας τη βία στις σχέσεις που αυτά τα πρότυπα συχνά αντιπροσωπεύουν·
- στη βελτίωση των ικανοτήτων των κηδεμόνων να αναγνωρίζουν και να μην υποτιμούν τα σημάδια που μπορούν να αποδοθούν σε περιστατικά βίας μεταξύ των νέων, αλλά και να αντιλαμβάνονται το πώς να επιδιώκουν, να αντιμετωπίζουν και να διαχειρίζονται ένα αίτημα για βοήθεια, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης πληροφοριών και της καθοδήγησης σε υπηρεσίες, συλλόγους και ινστιτούτα που έχουν ως αντικείμενό τους την καταπολέμηση και την πρόληψη της βίας στο σύνολό της αλλά και ειδικά της βίας μεταξύ των νέων·
- στο να βοηθήσει τις μητέρες και τους πατέρες να αναγνωρίσουν το πώς μπορούν να συμβάλουν οι ίδιοι προκειμένου να περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό το φαινόμενο της βίας μεταξύ των νέων μέσω ενεργού ενδυνάμωσης του δικτύου ανάμεσα στο σχολείο, στην οικογένεια, στα παιδιά και στην κοινότητα, αλλά και μέσω της προώθησης δραστηριοτήτων, συζητήσεων, συνεργιών και συνεργασιών (Gerard Coll-Planas, 2011).

ΔΩΣΤΕ ΠΡΟΣΟΧΗ: Αναφορικά με τις προτεινόμενες προσεγγίσεις του παρόντος Οδηγού, δεν πρέπει να θεωρήσετε ότι δεν υπάρχει περιθώριο εμπλουτισμού ή αμφισβήτησής τους είτε σχετικά με την αναγνώριση των υπάρχουσών αναγκών είτε αναφορικά με το αντικείμενο το οποίο διερευνάται περισσότερο διεξοδικά κατά τη διάρκεια των τριών ενοτήτων.

Για ποιον προορίζεται ο Οδηγός Επιμόρφωσης Γονέων;

Ο Οδηγός περιλαμβάνει ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές με σκοπό τον στοχασμό και την κινητοποίηση τόσο εκείνων των γονέων που είναι ενήμεροι για το ζήτημα της βίας μεταξύ των νέων όσο και εκείνων που θεωρούν ότι πρόκειται για ένα ζήτημα το οποίο δεν αφορά τη δική τους ζωή και οικογένεια. Προωθείται ένα πλαίσιο που στοχεύει σε όλες τις μητέρες και σε όλους τους πατέρες, δίνοντάς τους την ευκαιρία να συγκεντρώσουν πληροφορίες και γνώσεις, να προχωρήσουν σε συγκρίσεις και να καλλιεργήσουν τη δυνατότητα να έρθουν σε επαφή με άλλους εμπλεκόμενους παράγοντες (π.χ. με εφήβους, με σχολεία, με άλλους γονείς, με οργανώσεις και με τις τοπικές αρχές). Παρά το γεγονός ότι η έμφυλη διάσταση του ζητήματος βρίσκεται στο επίκεντρο, είναι σημαντικό να θυμάστε ότι ο Οδηγός στοχεύει κυρίως σε άτομα που δεν έχουν επιχειρήσει ποτέ να δουν τα πράγματα μέσα από μια διατομεακή οπτική συνδέοντας το φύλο με άλλες διαφορές που καθορίζουν τις ταυτότητες ή, ακόμη περισσότερο, σε εκείνα που έχουν υιοθετήσει μια στάση προκατάληψης όσον αφορά αυτές τις διαφορές. Έχοντας την ευθύνη του εργαστηρίου, οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες είναι υποχρεωμένοι/υποχρεωμένες να διασφαλίσουν ότι ΟΛΟΙ και ΟΛΕΣ οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα γίνουν αποδεκτοί και αποδεκτές εντός ενός μη επικριτικού πλαισίου. Επίσης, καθώς τα θέματα θα τίθενται σταδιακά επί τάπητος, χρειάζεται να δίνεται η δυνατότητα για στοχασμό και ο αναγκαίος χώρος αφενός για να έρθουν στην επιφάνεια τυχόν προβλήματα και αφετέρου για να αποδομηθούν ταμπού, φόβοι και προκατασκευασμένες απόψεις.

Κατά τη συγκρότησή του, το πλαίσιο μπορεί να εκληφθεί ως μια επιπλέον ευκαιρία να δεχθούν υποστήριξη εκείνοι οι γονείς που έχουν καθήκοντα εκπροσώπησης στο σχολικό περιβάλλον. Επί της ουσίας, πρόκειται για ένα χρήσιμο εργαλείο προκειμένου να δομηθεί και να ισχυροποιηθεί η γονεϊκή συμμετοχή στην παρέμβαση, στη συνεργασία και στον καθορισμό ευρύτερων συμμαχιών γύρω από το ζήτημα της βίας μεταξύ των νέων.

Οργάνωση του Οδηγού

Ο Οδηγός Επιμόρφωσης Γονέων αποτελείται από 3 ενότητες (αντιστοιχούν σε τρεις συναντήσεις, καθεμία από τις οποίες διαρκεί, κατά προσέγγιση, τρεις ώρες) που περιλαμβάνουν πληροφορίες για:

- τους στόχους
- το υλικό που χρησιμοποιείται
- την προετοιμασία
- την περιγραφή των δραστηριοτήτων
- τα χρήσιμα στοιχεία για τους/τις εμπυχωτές/εμπυχωτρίες
- τις μεθοδολογίες
- το πρόσθετο υλικό

Κάθε ενότητα χρειάζεται να τη φέρνει εις πέρας εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο έχει γνώσεις και εκπαιδευτική εμπειρία πάνω στο θέμα της βίας μεταξύ των νέων και σε μελέτες με άξονα το φύλο. Σας καλούμε να δώσετε ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο εμπλέκονται στη διαδικασία οι άντρες συμμετέχοντες και οι γυναίκες συμμετέχουσες. Είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι το πρόγραμμα λαμβάνει στα υπόψη τις οικογενειακές οργανωτικές ανάγκες, και ότι ο προγραμματισμός των ενοτήτων σέβεται το ωράριο της δουλειάς του κάθε ατόμου και τις πρακτικές του ανάγκες. Προτού ξεκινήσετε, η διαδικασία πρέπει να προσαρμοστεί στο γλωσσικό και πολιτισμικό προφίλ των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος οι διάφορες δραστηριότητες και προτάσεις (οι οποίες, για παράδειγμα, ενδέχεται να περιλαμβάνουν τη συγγραφή) να οδηγήσουν στον αποκλεισμό κάποιων ατόμων και όχι στην ενεργό συμμετοχή τους. Η γλώσσα που θα χρησιμοποιείται καθώς θα προχωρούν οι ενότητες θα πρέπει να παρέχει παραδείγματα των προϋποθέσεων και των στόχων του εργαστηρίου. Η αποφυγή της χρήσης καθολικών αρσενικών τύπων μπορεί να δώσει το ερέθισμα για περαιτέρω σκέψη σχετικά με το πώς μερικές κατηγοριοποιήσεις (κυρίως οι πιο γενικές που σχετίζονται με το φύλο) είναι θεμελιώδεις προκειμένου κάποιος να «δει» και να κατονομάσει ορισμένα, κατά τ' άλλα αδιόρατα, θέματα ή φαινόμενα.

Κατά την προετοιμασία του μέρους όπου θα πραγματοποιηθεί το εργαστήριο, οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες πρέπει να εκτιμήσουν με προσοχή τόσο τη χωρητικότητα όσο και τους χρόνους προετοιμασίας ώστε να ευνοούν τη συμμετοχή και τη συζήτηση, ακόμη κι αν αυτό σημαίνει απλώς το να τακτοποιήσουν τις καρέκλες σε κυκλική μορφή. Αναφορικά με τα πρω-

τόκολλα υγείας, καλείστε να αξιολογήσετε τη χρήση εξωτερικών χώρων, όπου είναι αυτό εφικτό, σε μια προσπάθεια να αποφευχθούν τυχόν αναστολές ή αναβολές της έναρξης του εργαστηρίου.

Προτείνουμε ενθέρμως την παρουσία δύο ατόμων τα οποία θα ηγούνται του επιμορφωτικού εγχειρήματος. Αυτή η συνύπαρξη είναι άκρως βοηθητική από άποψη ακρόασης, λήψης και ερμηνείας των μηνυμάτων και (των όχι πάντα ξεκάθαρων) σημάτων από την ομάδα. Εάν υπάρχει η δυνατότητα, θα ήταν εξαιρετικά ωφέλιμο να αναλάβει την επίβλεψη του εργαστηρίου μια γυναίκα ΚΑΙ ένας άντρας. Δεδομένου του θέματος που εξετάζεται και της προτεινόμενης αναλυτικής δομής, αυτή η συνύπαρξη θα συνιστούσε ένα έμμεσο διδακτικό εργαλείο, χρήσιμο στο να προβάλλει μια σχέση ανάμεσα στα δύο φύλα την οποία διέπουν οι αρχές του σεβασμού και της συνεργασίας.

Το σύνολο του προγράμματος πρέπει να θεωρηθεί ως ένας οδηγός που περιέχει προτάσεις και ιδέες διατυπωμένες συνεκτικά με όρους περιεχομένου και μεθοδολογίας, αλλά αρκετά ευέλικτες ώστε να προσαρμοστούν στο πλαίσιο και στις ανάγκες των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών. Η συγκεκριμένη εξατομίκευση εγγυάται την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου και τη μεγαλύτερη συμμετοχή των γονέων μόλις αναγνωρίσουν ότι η παρουσία τους και η ενεργός συμμετοχή τους, η οπτική τους και το χωρικό και πολιτισμικό (και όχι μόνο το σχολικό) πλαίσιο όπου μεγάλωσαν και ανατρέφουν τα παιδιά τους, λαμβάνονται στα υπόψη και αποτιμώνται.

Η διατομεακή προσέγγιση του Οδηγού

Το σύνολο του υλικού ακολουθεί μια διατομεακή φεμινιστική προσέγγιση προκειμένου να αντιμετωπίσει τις βαθιές και δομικές αιτίες της βίας. Βασίζεται στην αντίληψη ότι τα πεδία μελέτης και οι δράσεις των φεμινιστικών κινημάτων δεν περιορίζονται στα λεγόμενα «γυναικεία ζητήματα», όπως είναι για παράδειγμα τα αναπαραγωγικά δικαιώματα ή η ίση αμοιβή μεταξύ αντρών και γυναικών, αλλά περιλαμβάνει κινήματα με μια ευρύτερη ατζέντα, λόγου χάρη για την κλιματική αλλαγή ή για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ο διατομεακός φεμινισμός συγκεντρώνει τις φωνές και τις εμπειρίες πολλών ατόμων για να δημιουργήσει κοινές, πολυδιάστατες οπτικές για το μέλλον, και για να γίνει κατανοητό ότι η καταπίεση εναντίον των γυναικών συνδέεται με άλλες μορφές καταπίεσης, συνεπώς χρειάζεται να αντιμετωπιστούν μαζί υπό μια ενιαία διατομεακή σκοπιά. Τον όρο «διατομεακότητα» επινόησε η συνήγορος για τα ανθρώπινα δικαιώματα και καθηγήτρια νομικής, Κιμπερλί Κρένσο το 1989. Ο διατομεακός φεμινισμός είναι η αντίληψη ότι όλοι έχουμε συγκεκριμένες εμπειρίες λόγω του φύλου μας, και η αναγνώριση ότι ο καθένας καλείται να αντιμετωπίσει διαφορετικές ταυτότητες και προκλήσεις, οι οποίες ενδεχομένως να τον καθιστούν και ευάλωτο. Για την εκπλήρωση των στόχων του, ο φεμινισμός χρειάζεται να συμπεριλάβει τις διαφορετικές ανάγκες, εμπειρίες και ταυτότητες διαφορετικών ανθρώπων μέσω της υιοθέτησης μιας διατομεακής προσέγγισης για την αναγνώριση του τρόπου με τον οποίο τα δικαιώματα, η εξουσία και οι συνθήκες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αντιλήψεις και την οπτική μας. Αυτές οι ταυτότητες αλληλεπικαλύπτονται και διασταυρώνονται, και είναι δυνατόν να βιωθούν με διαφορετική ένταση ανάλογα με την εποχή. Μπορούν να παραμορφωθούν όταν τοποθετηθούν μαζί, άρα είναι

σημαντικό να ακούμε και να αναγνωρίζουμε αυτές τις διαφορετικές εμπειρίες.

Οι γυναίκες δεν εκτίθενται απλώς στον σεξισμό – ο ρατσισμός, οι διακρίσεις υπέρ των ατόμων χωρίς αναπηρία, ο ηλικιακός ρατσισμός, η ομοφοβία, η τρανσφοβία, και οι θρησκευτικές διώξεις συνδέονται εγγενώς με τον τρόπο με τον οποίο οι γυναίκες βιώνουν την ανισότητα. Η διατομεακότητα είναι ένα θεωρητικό πλαίσιο κατανόησης του τρόπου με τον οποίο οι διάφορες όψεις των κοινωνικών και πολιτικών ταυτοτήτων ενός ατόμου (κοινωνικό φύλο, φυλή, κοινωνική τάξη, σεξουαλικότητα, αρτιμέλεια, κ.λπ.) μπορούν να συνδυαστούν και να διαμορφώσουν μοναδικές συνθήκες διάκρισης.

Ένας πραγματικά φεμινιστικός κοινωνικός μετασχηματισμός απαιτεί επιπλέον την αντιμετώπιση όχι

μόνο των έμφυλων ζητημάτων, αλλά και των πολιτικών, φυλετικών και οικονομικών αδικιών. Η πραγματική αλλαγή είναι εφικτή μόνο μέσω της καταγγελίας όλων των μορφών διάκρισης και εξουσίας, όχι μόνο εκείνων που επηρεάζουν τις γυναίκες. Γι' αυτό τα φεμινιστικά κινήματα δεν επικεντρώνονται μόνο στις διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις, αλλά και στα συστήματα και στις δομές εξουσίας που συμβάλλουν στην κοινωνική ανισότητα. Ενώ κάποιος άτομο μπορεί να μην είναι από μόνο του προκατειλημμένο, αυτό δεν αλλάζει το γεγονός ότι όλοι ζούμε σε μια κοινωνία όπου ο ρατσισμός/ο σεξισμός/ο ελιτισμός/ ο ετεροσεξισμός/οι διακρίσεις υπέρ των αρτιμελών συνεχίζουν να έχουν αντίκτυπο στις ζωές όσων ατόμων δε χωρούν εντός της εκάστοτε κυρίαρχης ομάδας.

Με βάση τα παραπάνω, το σύνολο του υλικού του παρόντος οδηγού βασίζεται σε φεμινιστικές αρχές οι οποίες δίνουν έμφαση σε διαφορετικά βασικά ιδανικά και συνεισφέρουν ώστε να εφαρμοσούν στην πράξη τον φεμινισμό, θέτοντας εν αμφιβόλω τις διαφορετικές όψεις των ζητημάτων που σχετίζονται με το φύλο:

- Το προσωπικό είναι πολιτικό: ένα από τα βασικά και διακριτικά συστατικά στοιχεία της φεμινιστικής σκέψης. Αυτή η αρχή βασίζεται στην πεποίθηση ότι αυτό που κάνουμε στην προσωπική μας ζωή έχει και πολιτικό νόημα, και, επίσης, ότι οι πολιτικές μας ενέργειες έχουν αντίκρισμα στην ιδιωτική μας σφαίρα.
- Η βιολογία δεν είναι πεπρωμένο: οι άνθρωποι δε

θα πρέπει να εξαναγκάζονται να διαμορφώσουν την κοινωνική τους ταυτότητα, τον ιδιωτικό ή τον δημόσιο ρόλο τους, βάσει του φύλου τους.

- Ισότητα: ο φεμινισμός σημαίνει ισότητα για όλους, όχι μόνο για τις γυναίκες.
- Συμπερίληψη και ποικιλομορφία: υπάρχουν πολλές μορφές καταπίεσης και διατομεακότητας.
- Ειρήνη και ασφάλεια: η διασφάλιση ότι οι γυναίκες δεν υφίστανται σεξουαλική βία, επιτρέποντας έτσι στις γυναίκες να συνεχίσουν απρόσκοπτα τη ζωή τους.
- Σωματική ακεραιότητα και ελευθερία από κάθε είδους βία – χωρίς ψυχική ή σωματική κακοποίηση, προωθώντας τα δικαιώματα στη σεξουαλική ζωή και την αναπαραγωγή μιας γυναίκας και το δικαίωμα λήψης αποφάσεων για το σώμα τους χωρίς φόβο.

Το περιεχόμενο των ενότητων: οι τρεις ενότητες με μια γρήγορη ματιά

Πρώτη ενότητα: το έμφυλο πλαίσιο της βίας μεταξύ των νέων

Η πρώτη ενότητα επιδιώκει να παρουσιάσει δραστηριότητες οι οποίες στοχεύουν στη διερεύνηση της «κανονικότητας» και της κάθε άλλο παρά ασυνήθιστης φύσης του φαινομένου της βίας μέσω της αναγνώρισης των έμφυλων ριζών του. Αυτή η συνειδητοποίηση αφήνει περιθώριο για την ανακατασκευή των

διάφορων μορφών που μπορεί να πάρει η βία μεταξύ των νέων και των σημαντικών δεσμών που τις συνδέουν με τους παρελθοντικούς και τρέχοντες έμφυλους ρόλους και με τα επακόλουθα χαρακτηριστικά μεταξύ των φύλων, που συντηρούν την ανισότητα και τις διακρίσεις.

Δεύτερη ενότητα: πώς να αναγνωρίζει κανείς τη βία μεταξύ των νέων και τα σημάδια της

Η δεύτερη ενότητα μάς προσκαλεί σε μια πιο σχολαστική και εις βάθος διερεύνηση των μορφών της βίας μεταξύ των νέων, εξετάζοντας συγκεκριμένα εκείνες τις εκφράσεις οι οποίες φλερτάρουν με το να είναι λιγότερο φανερές και περισσότερο ανεκτές, καθώς και την ανάμειξή τους με τις σύγχρονες, πιο προβληματικές, ωστόσο ακόμη δημοφιλείς, μεταφορές περί φύλου. Οι δραστηριότητες θα εξερευνήσουν την επίδραση της βίας στο αναπτυξιακό μονοπάτι των νεότερων γενεών.

Τρίτη ενότητα: Τι μπορούμε να κάνουμε με τη βία μεταξύ των νέων;

Η τρίτη και τελική ενότητα στοχεύει στο να εδραιώσει τις γνώσεις των συμμετεχουσών και των συμμετεχόντων σχετικά με τον σημαντικό ρόλο που παίζουν οι γονείς στην πρόληψη και στην αντιμετώπιση της βίας μεταξύ των νέων μέσω του σχολείου, της οικογένειας και των συνασπισμών εντός της κοινότητας. Ένας τέτοιος συνασπισμός δεν οραματίζεται τους γονείς ως υποκείμενα που μεταβιβάζουν (ή, αντιθέτως, που τους ανατίθεται) η απόλυτη ευθύνη για τη συμπεριφορά του παιδιού τους, αλλά τους αναγνωρίζει ως δυναμικούς πρωταγωνιστές στη διαδικασία της ανάπτυξης και της διατήρησης ενός ευρέος εκπαιδευτικού και πολιτισμικού οχρού ενάντια στη βία.

Χρησιμοποιώντας τον Οδηγό: Ηθικές συστάσεις

Το να θέτει κανείς επί τάπητος το ζήτημα της έμφυλης βίας και της βίας μεταξύ των νέων εντός σχολικού πλαισίου σημαίνει ότι αναγνωρίζει τις πολύπλοκες πραγματικότητες και ταυτότητες των στοιχείων που αλληλεπιδρούν, π.χ. τους/τις μαθητές/μαθήτριες, τους/τις εκπαιδευτικούς, τους/τις προϊστάμενους/προϊστάμενες, τους/τις συμβούλους, το διοικητικό προσωπικό, το λοιπό σχολικό προσωπικό και τις οικογένειες. Οι ιδιαιτερότητες και οι ανάγκες καθενός από τους παραπάνω πρέπει να ληφθούν στα υπόψη κατά τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση ενός υγιούς, σχολικού συστήματος παρέμβασης.

Όταν χρησιμοποιείτε τον Οδηγό, θα πρέπει να έχετε

στο μυαλό σας τα παρακάτω

- **Εμπιστευτικότητα:** Κατά την παρουσίαση της δομής του προγράμματος/της πρωτοβουλίας, δώστε μόνο γενικές πληροφορίες (π.χ. τα θέματα που θα καλυφθούν, τον αριθμό των ενοτήτων, κ.λπ.). Χωρίς την ξεκάθαρη συναίνεση των συμβαλλόμενων μερών, ευαίσθητα δεδομένα που προκύπτουν από το πρόγραμμα, είτε με τους/τις έφηβους/έφηβες είτε με το σχολικό προσωπικό, ΔΕ θα πρέπει να κοινοποιούνται.
- **Συναίνεση για την κοινοποίηση στοιχείων:** Η διάδοση των αποτελεσμάτων οποιουδήποτε προγράμματος σε άλλες ομάδες εκπαίδευσης θα πρέπει να συμβαίνει μόνο κατόπιν ευρείας συναίνεσης· οι οικογένειες θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται ότι τα αποτελέσματα των εργασιών που αφορούν τα παιδιά είναι ασφαλή και εμπιστευτικά.
- **Συνεργασία:** Ο ρόλος των εμπυχωτών και των εμπυχωτριών είναι να βοηθήσουν στη δημιουργία ισχυρών μηχανισμών εναντίον της βίας μεταξύ των νέων και όχι να τονίζουν τα κενά στο σχολικό σύστημα.
- **Χρόνος:** Βεβαιωθείτε ότι όλοι και όλες οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες έχουν τον χρόνο και τον χώρο να εκφράσουν τις προσδοκίες και τους προβληματισμούς τους.
- **Πρόσθετες ερωτήσεις:** Βεβαιωθείτε ότι κάνετε συμπληρωματικές ερωτήσεις εάν στις απαντήσεις που παίρνετε χρησιμοποιούνται μόνο πολύ γενικοί όροι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

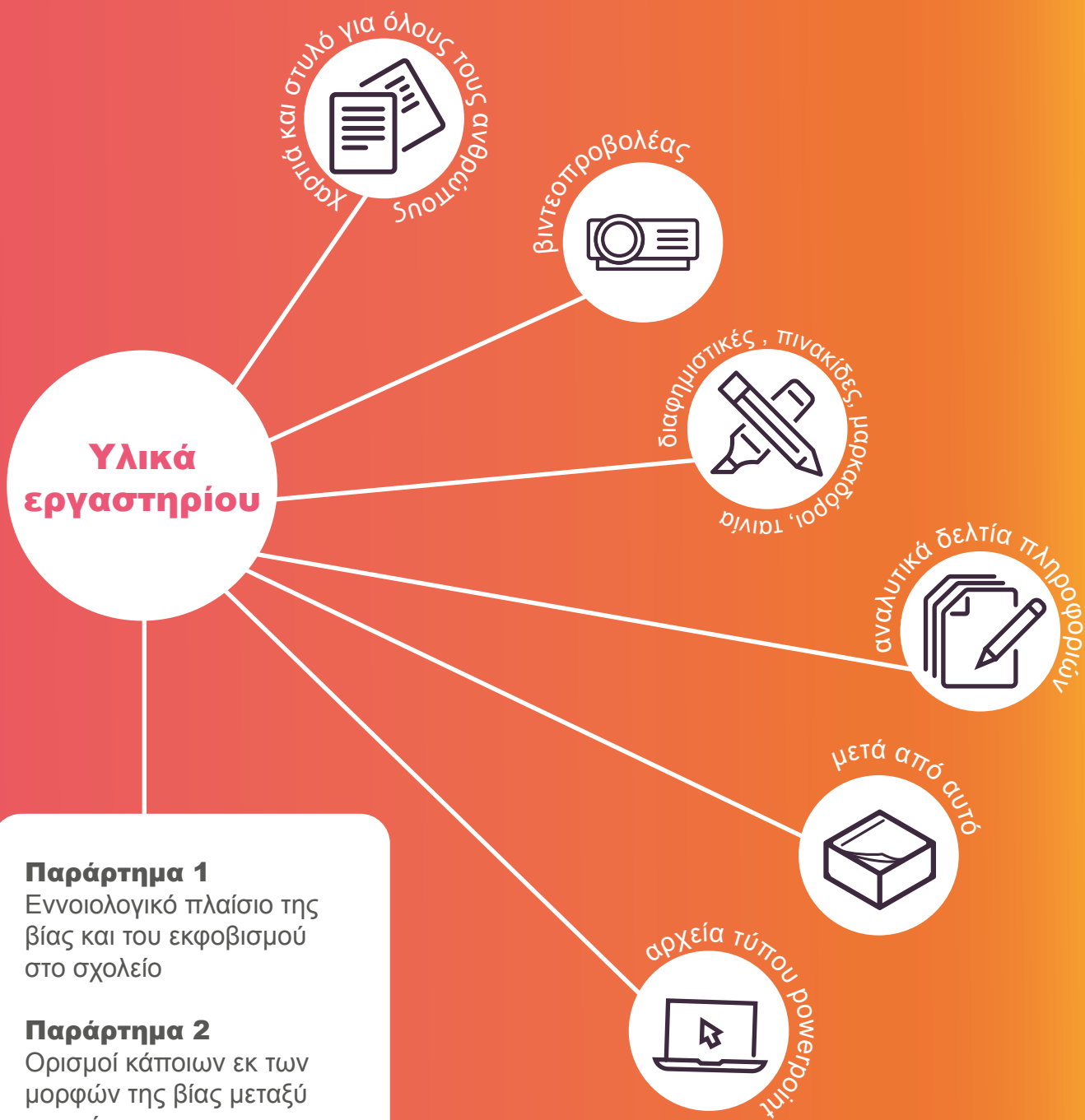
Βια μεταξύ των νέων: μια εξερεύνηση της εμφυλης προελευσης της

Στόχοι

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες στην παρούσα ενότητα βοηθούν την ομάδα να επικεντρωθεί στο ακριβές αντικείμενο ενδιαφέροντος του εργαστηρίου: στη βία μεταξύ των νέων. Οι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

1. Η κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το φύλο αντιπροσωπεύει μια κοινωνική κατασκευή, η αποδόμηση και η αναγνώριση των περιορισμών κατά τις βιολογικές ερμηνείες αυτού, η παρουσίαση της πιθανότητας να αντιληφθούμε το φύλο ως ένα στοιχείο ικανό να υποστεί τροποποιήσεις δημιουργώντας έτσι ευκαιρίες επιλογής, ευαισθητοποίησης και αυτο-προσδιορισμού.
2. Ο πειραματισμός με μια διατομεακή προσέγγιση με σκοπό την εξερεύνηση της επίδρασης των έμφυλων πλαισίων στη βία μεταξύ των νέων ή στην αναγνώριση των πολυπλοκότητων της «κανονικότητας» και της αναπαραγωγής της, η οποία παραμένει στιγματισμένη από την ανισότητα, την περιθωριοποίηση και την καταπίεση, στην καθημερινότητα αγοριών και κοριτσιών.
3. Η αναγνώριση του συνεχούς της βίας την οποία οι έμφυλοι ρόλοι αναπαράγουν και ενισχύουν· η σύνδεση περιστατικών που μοιάζουν φυσικά ή ασήμαντα (για παράδειγμα, οι προσδοκίες γύρω από την αρρενωπότητα ή από τη γυναικεία ομορφιά) με εμπειρίες όπου η βία γίνεται πιο εμφανής.
4. Η εξερεύνηση και η αναγνώριση της σημασίας, του «οφέλους» και του κόστους της βίας μεταξύ των νέων, λαμβάνοντας στα υπόψη και την οπτική του/της δράστη/δράστριας.

Παράρτημα 1

Εννοιολογικό πλαίσιο της βίας και του εκφοβισμού στο σχολείο

Παράρτημα 2

Ορισμοί κάποιων εκ των μορφών της βίας μεταξύ των νέων

Παράρτημα 3

Το φαινόμενο της βίας μεταξύ των νέων: ορισμένα διεθνή και εθνικά στοιχεία

Προετοιμασία

45 ΛΕΠΤΑ

Εισαγωγή και οργάνωση της ομάδας

Προτού σχηματίσει μια οποιαδήποτε εικόνα, ο/η εμπυχωτής/εμπυχωτρια κάνει μια συνοπτική παρουσίαση του δρόμου, με όλες του τις δυσκολίες, που ανοίγεται μπροστά στην ομάδα, περιγράφοντας τους στόχους, διερευνώντας τον βαθμό ενημέρωσης της ομάδας, και διασφαλίζοντας ότι κάθε μέλος αντιλαμβάνεται πλήρως το νόημα και τη σημασία της πρωτοβουλίας, καθώς και εξηγώντας τη δική τους παρουσία και ενεργό συμμετοχή. Αυτή η εισαγωγή (που μπορεί να πραγματοποιηθεί οπτικοακουστικά, μέσω μιας παρουσίασης PowerPoint) χρειάζεται να περιλαμβάνει: τους στόχους του προγράμματος/της πρωτοβουλίας, το κίνητρο (τα δεδομένα που υποστηρίζουν το πρόγραμμα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, χώρας και σχολείου, τις δράσεις του προγράμματος/της πρωτοβουλίας που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και εμπλέκουν διάφορους παράγοντες της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Προφανώς, όσοι ηγούνται του προγράμματος είναι απαραίτητο να προβούν σε μια παρουσίαση του εαυτού τους, εξηγώντας τον ρόλο τους. Μια παρουσίαση η οποία περιγράφει την αποκτηθείσα εκπαιδευτική και εν γένει επαγγελματική τους εμπειρία και το ενδιαφέρον που καλλιεργήθηκε από μεριάς τους για το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να καθησυχάσει τα μέλη της ομάδας που κάνουν συγκρίσεις με όσα πρόκειται εκείνα να αναλάβουν².

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, έχει μεγάλη σημασία η σχέση μεταξύ του εκπαιδευτή/της εκπαιδευτριας (και της οργάνωσης για την οποία εργάζονται) και του σχολείου που φιλοξενεί το πρόγραμμα (αυτό στο οποίο φοιτούν τα παιδιά όσων γονέων συμμετέχουν στο πρόγραμμα) να είναι ξεκάθαρη και να υπάρχει σύγκλιση σκοπών και προθέσεων από τα δύο μέρη. Με αυτόν τον τρόπο, για τους εμπλεκόμενους γονείς, το πρόγραμμα γίνεται κομμάτι των στόχων και των προτεραιοτήτων του σχολείου και ταυτόχρονα αντιπροσωπεύει αυτούς τους στόχους και τις προτεραιότητες, ενώ, με τη σειρά του, συμβάλλει στην έρευνα και τις συστάσεις σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Ακολούθως, οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα κληθούν να παρουσιάσουν τον εαυτό τους· εκτός από τα ονόματά τους, θα αναφερθούν λίγο παραπάνω στον γονεϊκό τους ρόλο, θα δώσουν κάποιες πληροφορίες για τα παιδιά τους (πόσα έχουν, τι ηλικίας, τι φύλου, αν παρακολουθούν κάποιο ειδικό πρόγραμμα μελέτης, πού μένουν). Σε αυτόν τον πρώτο γύρο, η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τη σχέση

που έχουν οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες με το σχολείο, μπορεί να είναι πολύ χρήσιμη· εάν, για παράδειγμα, έχουν κάποιους συγκεκριμένους ρόλους ή είναι υπεύθυνοι/υπεύθυνες για κάτι και ούτω καθεξής. Αυτές οι πρώτες αναφορές μπορεί να αποδειχτούν καλοί δείκτες σχετικά με το πώς έμαθαν εκείνοι/εκείνες για το πρόγραμμα, αλλά και με την κατεύθυνση των μελλοντικών ενεργειών προκειμένου να αυξηθεί η συμμετοχή.

Μετά τον πρώτο γύρο, κάθε συμμετέχων/συμμετέχουσα έχει εκ νέου μια ευκαιρία να εκφράσει τις ατομικές προσδοκίες και επιθυμίες του/της αναφορικά με τα θετικά στοιχεία του προγράμματος, καθώς και τους φόβους ή/και τις ανησυχίες του/της. Έχετε την επιλογή να δώσετε στους γονείς δύο διαφορετικά αυτοκόλλητα χαρτάκια (ένα προορισμένο για τις προσδοκίες/τις επιθυμίες και ένα για τους φόβους/τις ανησυχίες), όπου θα έχουν δυνατότητα να γράψουν κάποιες λέξεις-κλειδιά ή να ζωγραφίσουν κάτι που μπορεί να δώσει ερέθισμα για όσα επακολουθήσουν αργότερα. Ό,τι κι αν γράψουν, θα το μοιραστούν με

την ομάδα και θα το εξηγήσουν, αφού προηγουμένως όλα τα χαρτάκια θα έχουν τοποθετηθεί σε ένα σημείο, π.χ. σε έναν πίνακα, απ' όπου θα είναι ορατά σε όλους/όλες.

Μέσω της συγκεκριμένης δραστηριότητας προσδιορίζονται με σαφήνεια οι προσδοκίες της ομάδας, επισημαίνονται όσες είναι κοινές, καθώς και εκείνες που εκφράζονται από λίγους ή ακόμη και μόνο από ένα μέλος. Επίσης, ο/η εμφυχωτής/εμφυχώτρια έχει τη δυνατότητα να συνεισφέρει στις γνώσεις της ομάδας (δίνοντας, ταυτόχρονα, χρόνο στα άτομα να γνωριστούν μεταξύ τους), να διαπιστώσει τι ξέρει ήδη η ομάδα ή τι εκλαμβάνει ως επείγον, και πόσα παραμένουν ανέκφραστα ή φαίνεται να απουσιάζουν.

Η ανάγκη της δημιουργίας ενός ασφαλούς χώρου όπου άντρες και γυναίκες αισθάνονται ελεύθεροι και ελεύθερες να εκφραστούν χωρίς να δέχονται κριτική ή επίθεση είναι απαραίτητη, αλλά δεν είναι η μόνη. Την ίδια στιγμή, είναι επίσης αναγκαία η καλλιέργεια συνθηκών αμοιβαίας μάθησης, και περιορισμού οποιοδήποτε κινδύνου διάκρισης ή κατάχρησης εξουσίας. Συγκεκριμένα, όπου αναδύονται επώδυνες αναμνήσεις και βαθιά συναισθήματα, χρειάζεται να γίνονται αντιληπτά και να αντιμετωπίζονται με αμοιβαίο σεβασμό και ενσυναίσθηση. Η αυτο-παρατήρηση αποτελεί το πρώτο βήμα για τον προσδιορισμό των δομικών αιτιών της βίας, αλλά και για να συντελεστεί μια μεταμορφωτική αλλαγή τόσο σε ατομικό όσο

και σε κοινωνικό επίπεδο. Όπως μας διαβεβαιώνει και ο φεμινισμός, το προσωπικό είναι πολιτικό!

Σημαντικά στοιχεία για τον/την εμφυχωτή/εμφυχώτρια

Είναι σημαντικό να έχει ο καθένας τη δυνατότητα να εκφραστεί. Γι' αυτό και ευγενικές προσκλήσεις ή παρακλήσεις μπορεί να φανούν χρήσιμες, πάντα με σεβασμό στην ενδεχόμενη απόφαση ορισμένων μελών της ομάδας να παραμείνουν ακροατές σε πρώτη φάση, τουλάχιστον κατά το αρχικό στάδιο της συνάντησης.

Το καθήκον του/της εμφυχωτή/εμφυχώτριας είναι να λαμβάνει και να καταγράφει, χωρίς να κρίνει, ό,τι προκύπτει, χρησιμοποιώντας το προκειμένου να βοηθήσει τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες στο άνοιγμα μιας συζήτησης όπου επιτρέπεται στον καθένα να εκφραστεί ελεύθερα και να στοχαστεί, μαζί με τους υπόλοιπους, πάνω στην πολυπλοκότητα (από πλευράς περιεχομένου και συναισθημάτων) των ζητημάτων που τίθενται σταδιακά επί τάπητος.

Συμφωνία εκπαιδευτικής συν-υπευθυνότητας

Η εκπαίδευση των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών είναι θεμελιώδης να ξεκινήσει με την επιγραμματική κοινοποίηση μιας εκπαιδευτικής συμφωνίας. Από την προηγούμενη δουλειά πάνω στις προσδοκίες και στους φόβους, κάποιες φορές προκύπτει χρήσιμο υλικό, για παράδειγμα, μια στιγμή κατά την οποία η έκφραση ορισμένων προσδοκιών οδήγησε σε διάσταση απόψεων. Ο/Η εμφυχωτής/εμφυχώτρια μπο-

³ Πολλές από τις προτεινόμενες δραστηριότητες περιλαμβάνουν τη γραπτή ή την προφορική μαρτυρία εκ μέρους των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών, ενώ έπειτα προκύπτει μια συζήτηση κατά την οποία κάθε μέλος μοιράζεται με την ομάδα το υλικό πάνω στο οποίο έχει δουλέψει. Είναι σημαντικό να μπορούν να φέρουν όλοι εις πέρας κάτι τέτοιο, ώστε ο καθένας/ή καθεμία να μπορεί να κατευθύνει τον εαυτό του/της με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για το τι θέλει να μοιραστεί με την ομάδα, με σεβασμό στην ιδιωτικότητα και στο τι θεωρεί σχετικό με μια πιο προσωπική διάσταση την οποία δε θα ήθελε να κοινοποιήσει.

⁴ Σε περίπτωση εξ αποστάσεως συναντήσεων λόγω Covid-19 ή αν υπάρχει διαθέσιμος προτζέκτορας, ο εμφυχωτής/η εμφυχώτρια μπορεί να κρατήσει σημειώσεις με τις λέξεις-κλειδιά στον υπολογιστή του/της και να τις προβάλλει σε έναν πίνακα (ή στο τάμπλετ, κ.λπ.).

Προετοιμασία

ρεί, εάν το κρίνει σκόπιμο, να υπογραμμίσει (να κυκλώσει ή να αντιγράψει/επικολλήσει, αναλόγως των μέσων που χρησιμοποιεί) αυτές τις προτάσεις και να τις θέσει ως πιθανή αφετηρία για τον καθορισμό και την υπογραφή της συμφωνίας· έπειτα, ζητήστε από την ομάδα να συντάξει μια λίστα με συμπεριφορές και στάσεις οι οποίες στέκουν υποστηρικτικά ή, αντίθετα, παρεμποδιστικά στην πορεία της ομάδας και την ατομική συμμετοχή. Σε κάθε άτομο πρέπει να δοθεί επαρκής χρόνος (λίγα λεπτά) ώστε να σκεφτεί και να προτείνει δύο ή τρεις ενδείξεις που θεωρεί σημαντικές για την επιτυχία της διαδικασίας και τις οποίες θα περιγράψει έπειτα λεπτομερώς. Εναλλακτικά, μπορείτε να θέσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Για να καθοριστεί μια συμφωνία της οποίας τους κανόνες θα σέβονται άπαντες και άπασες, είναι σημαντικό κάθε μέλος να αισθάνεται ελεύθερο να εκφράσει τις αμφιβολίες ή τη σύγχυσή του ή να ζητήσει κάποια διευκρίνιση ή μια μελλοντική αναδιαμόρφωση. Ο/Η εμπυχωτής/εμπυχωτρια θα έχει στο τέλος το καθήκον να συνθέσει τόσο τους κοινούς όσο και τους υπό διαπραγμάτευση κανόνες, να τους αναδιοργανώσει προτού τους επιστρέψει στην ομάδα ώστε να

Τι χρειάζεται να γίνει για να κρίνω ως επιτυχημένη αυτή τη διαδρομή;

διατηρηθούν σαν πλαίσιο και υπενθύμιση για τις μετέπειτα συναντήσεις (στον πίνακα ή σε έναν κοινό φάκελο, αναλόγως των μέσων που χρησιμοποιείται). Εάν μέχρι αυτό το σημείο δεν το έχει αναφέρει κανείς, πρέπει να επαναλάβετε την ανάγκη για τήρηση της εμπιστευτικότητας και να την ενσωματώσετε στους προτεινόμενους κανόνες.

Τι ΔΕΝ πρέπει να γίνει προκειμένου να κρίνω ως επιτυχημένη αυτή τη διαδρομή;

ΠΡΩΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Τι είναι η βία μεταξύ των νέων;

Ενθαρρύνετε την ομάδα να συμμετάσχει σε μια ανταλλαγή ιδεών με τίτλο «Βία μεταξύ των νέων». Ζητήστε από κάθε μέλος να σκεφτεί εμπειρίες που σχετίζονται με το φαινόμενο, είτε τις ξέρουν από πρώτο χέρι⁵ (λόγου χάρη, από το σχολείο στο οποίο φοιτούν τα παιδιά τους) είτε έχουν ακούσει γι' αυτές στις ειδήσεις, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, κ.λπ. Κάθε άτομο θα κληθεί να σκεφτεί και να γράψει μερικά παραδείγματα προτού αρχίσει η ανταλλαγή ιδεών.

Όταν η ομάδα θεωρήσει ότι έχει μοιραστεί όλες τις περιπτώσεις που κρίνει ως σημαντικές, οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες πρέπει να επαληθεύσουν ότι έχουν όντως καλυφθεί τα κρίσιμα πεδία ενδιαφέροντος, όπως η παρενόχληση μεταξύ των νέων και η κακοποίηση των κοριτσιών ή η βία εναντίον όσων ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου δε χαρακτηρίζεται από τη δυαδικότητα «αρσενικό-θηλυκό». Στην περίπτωση που υπάρχει κάποιο κενό, πρέπει να το καλύψουν, ρωτώντας την ομάδα αν αυτές οι εμπειρίες στις οποίες δεν έγινε αναφορά, ξεχάστηκαν ή κρίθηκαν ως περιττές και αν ναι, γιατί. Ανάλογα με το τι θα προκύψει, επιχειρήστε έναν πρώτο γύρο σχολίων σύμφωνα με τα ακόλουθα ερεθίσματα:

Έχετε κάποια σχόλια ή σκέψεις που να προκύπτουν από αυτές τις εμπειρίες;

Τι υποδηλώνει αυτό το σενάριο για εσάς;

Εάν η ομάδα είναι μεγάλη (τουλάχιστον δέκα άτομα), μπορείτε να ζητήσετε από τα μέλη να χωριστούν σε δύο ή περισσότερες υπο-ομάδες, καθεμία από τις οποίες θα είναι υπεύθυνη να διαλέξει μία από τις περιπτώσεις που προέκυψαν και να σκεφτεί και να απαντήσει στις προτεινόμενες ερωτήσεις του Φύλλου 1. Εάν η ομάδα είναι πιο μικρή, θα φέρει εις πέρας αυτές τις δύο διαδικασίες με τη σειρά. Οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες θα παρακινήσουν τα μέλη σε μια κοινή σύνθεση των εκφραζόμενων ιδεών.

⁵ Σε συμφωνία με τον κανόνα περί εμπιστευτικότητας και, συνεπώς, παραλείποντας στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να αποκαλύψουν την ταυτότητα των ατόμων για τα οποία γίνεται αναφορά.

Προετοιμασία

ΦΥΛΛΟ 1

Βίαιες πράξεις:

- Ποιες πράξεις συνιστούν βία;
- Ποιος τις διαπράττει;
- Τι είδους «κίνητρα» ή σκοπούς υποδηλώνουν αυτές οι πράξεις;

Οι αποδέκτες της βίας:

- Ποια είναι τα άτομα που επηρεάζονται από τη βία;
- Έχουν κοινά χαρακτηριστικά;
- Ποια στοιχεία τα διακρίνουν;
- Υπάρχουν άλλα άτομα, ακόμη κι αν δεν πρωταγωνιστούν, γύρω από ένα περιστατικό βίας;

Σημαντικές στοιχεία για τους/τις εμπυχωτές/εμπυχωτήριες

Σκοπός της ανταλλαγής ιδεών είναι, μέσω μιας ανάλυσης που θα χαρακτηρίζεται από μια ευαισθησία ως προς το φύλο, να επιχειρήσετε να φτιάξετε από την αρχή μια εικόνα που τώρα σίγουρα θα μοιάζει μπερδεμένη και εσωτερικά ποικιλόμορφη. Οι εμπυχωτές/εμπυχωτήριες χρειάζεται να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο θεμελιώδεις διαστάσεις του θέματος, όπως η εθνικότητα, η αναπηρία και η κοινωνική θέση, συνδέονται και οφείλουμε να τις αντιλαμβανόμαστε ως ενιαίους και διασταυρούμενους άξονες καταπίεσης της έμφυλης ταυτότητας.

Περιληπτικά, μπορεί να είναι χρήσιμο να δώσετε στην ομάδα (είτε σε ηλεκτρονική είτε σε έντυπη μορφή) το βασικό λεξιλόγιο (Παράρτημα 1) που απαιτείται για να προσδιορίσουν το εννοιολογικό πλαίσιο των υπό μελέτη ατομικών εμπειριών βίας.

Διάρκειμα - Χρόνος: 15 λεπτά

Στοχασμός

Ξεκινώντας από όσα προέκυψαν μετά την ανταλλαγή ιδεών και από τις πρώτες σκέψεις που μοιράστηκε η ομάδα, θα πρέπει πλέον να γίνεται πιο εύκολα κατανοητή η προτεινόμενη οπτική του φύλου και, σε αυτό το σημείο, θα είναι εφικτό και να παρουσιαστεί. Εδώ το φύλο συνιστά μια χρήσιμη αναλυτική κατηγορία προκειμένου να καθοριστούν και να αποσαφηνιστούν ορισμένες από τις όψεις του φαινομένου (αιτίες, κίνητρα, συνέπειες) οι οποίες, εάν περιοριστούν στον γενικό όρο του εκφοβισμού, κινδυνεύουν να μείνουν στη σκιά ή ακόμη και να εξαφανιστούν. Υπέρ αυτής της ερμηνευτικής πρότασης και της εισαγωγής σε ορισμένες βασικές θεωρητικές αναφορές (βλέπε βιβλιογραφία), είναι χρήσιμο να γίνει παρουσίαση των δεδομένων και των στατιστικών τα οποία υπογραμμίζουν την έκταση του φαινομένου τόσο εντός όσο και εκτός σχολείου (για να πάρετε κάποιες ιδέες, καλείστε να συμβουλευτείτε το Παράρτημα 3). Αυτά τα στοιχεία μπορούν να παρουσιαστούν μέσω PowerPoint.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Τι σημαίνει σήμερα το να είσαι άντρας και τι το να είσαι γυναίκα;

60 ΛΕΠΤΑ

Στόχοι: Σκοπός της δεύτερης δραστηριότητας είναι να δείξει πώς το φύλο αποτελεί μια κοινωνική κατασκευή η οποία, ανεπίσημα, διαμορφώνει το τι σημαίνει να είσαι άντρας, να είσαι γυναίκα καθώς και η σχέση μεταξύ των φύλων. Η διερεύνηση αυτής της κοινωνικής εκπαίδευσης, όπως και των μετασχηματισμών της από καιρού εις καιρόν, θα βοηθήσει στο να ξεπεραστούν οι νατουραλιστικές ερμηνείες και να παρουσιαστεί η δυνατότητα αντίληψης του φύλου ως ενός τροποποιήσιμου στοιχείου, δημιουργώντας έτσι ευκαιρίες επιλογής, ευαισθητοποίησης και αυτο-προσδιορισμού.

Ένας δεύτερος στόχος είναι η αναγνώριση του συνεχούς της βίας το οποίο γεννάται και ενισχύεται από το φύλο· συνδέστε περιστατικά που μοιάζουν φυσιολογικά ή ασήμαντα (για παράδειγμα, τις προσδοκίες γύρω από την αρρενωπότητα και τη γυναικεία ομορφιά) με εμπειρίες όπου η βία γίνεται περισσότερο εμφανής. Η χρήση εικόνων που δείχνουν την «πυραμίδα της βίας» θα μπορούσε να βοηθήσει.

Ένας τρίτος στόχος αφορά την ανάγκη διερεύνησης του κινήτρου, του «οφέλους» και του κόστους της βίας μεταξύ των νέων, λαμβάνοντας στα υπόψη και την οπτική του δράστη. Η δραστηριότητα διερευνά το πώς η αρρενωπότητα δίνει ακόμη πρόσβαση σε αδι-αμφισβήτητα δικαιώματα (ο λεγόμενος διαχωρισμός

βάσει φύλου) αλλά απαιτεί κιάλας από τα αγόρια να περνούν συνεχώς από διάφορες δοκιμασίες προκειμένου να αποδεικνύουν, τόσο στον εαυτό τους όσο και στους άλλους, ότι είναι «αληθινοί άντρες». Αυτή η πίεση καλλιεργεί ένα κλίμα συνεχούς ανασφάλειας, οι συνέπειες της οποίας αντικατοπτρίζονται ξεχωριστά σε κάθε άντρα αλλά και σε άλλους άντρες και γυναίκες (π.χ. σε περιπτώσεις συμμετοχής σε επικίνδυνες συμπεριφορές· ή άρνησης αποδοχής ορισμένων κομματιών του εαυτού τους που είναι λιγότερο αποδεκτά ή θεωρούνται ακατάλληλα, κ.λπ.).

πηγή: Amnesty International

Περιγραφή δραστηριότητας

Για να διερευνήσετε τις προσαγωγές του φύλου, τον μετασχηματισμό τους και την προβληματική τους ακαμψία, βοηθήστε την ομάδα να στοχαστεί πάνω στις έννοιες που βρίσκονται πίσω από τους (τρέχοντες και διαδεδομένους) ορισμούς του «άντρα», της «γυναίκας», του «αγοριού», του «κοριτσιού» και των «ηλικιωμένων αντρών και γυναικών». Η πρόκληση έγκειται στο να «ξεκινήσει κάποιος με τον εαυτό του», από τις δικές του εμπειρίες και τη δική του βιογραφία, πράγματα για τα οποία δε θα ζητηθεί από κανέναν να τα εξηγήσει ή να τα μοιραστεί, αλλά να τα χρησιμοποιήσει ως σημείο αναφοράς και αφετηρίας για τη διερεύνηση της καθημερινότητας η οποία συνιστά και το σύνηθες σκηνικό της ζωής ενός άντρα και μιας γυναίκας. Ζητήστε από κάθε άτομο να αφιερώσει λίγο χρόνο για να συμπληρώσει το Φύλλο 1.

ΦΥΛΛΟ 1

	Για τους γονείς μου	Για μένα (σκεπτόμενος/η τη ζωή μου)	Για τα παιδιά μου
Τι σημαίνει το να είσαι άντρας;			
Τι πιστεύεις ότι οδηγεί/οδηγούσε ένα άτομο στο να αποκλειστεί από αυτή την κατηγορία;			
Τι σημαίνει το να είσαι γυναίκα;			
Τι πιστεύεις ότι οδηγεί/οδηγούσε ένα άτομο στο να αποκλειστεί από αυτή την κατηγορία;			

Για να διευκολύνετε την αρχική συζήτηση υλικού, ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να αντλήσουν στοιχεία από τις επικρατούσες κοινωνικές νόρμες, τις συνήθειες και τις συμβάσεις, καθώς και από τις σχετικές «ανταμοιβές» και «τιμωρίες» που αυτές προκαλούν. Πρόσθετες πολιτισμικές αναφορές περιλαμβάνουν ιδιωτισμούς, διάφορα μότο ή σκηνές από ταινίες, την τηλεόραση, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δηλαδή από όλα όσα μπορούν να βοηθήσουν στο να χτιστεί εκ νέου και να γίνει αντιληπτό τι εννοούνταν στο παρελθόν (δηλαδή από τους γονείς των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών και, ως έναν βαθμό, από τους/τις ίδιους/ίδιες) και τι σημαίνει στις μέρες μας (δηλαδή σε εκείνους και, κυρίως, στα παιδιά τους) το να είσαι άντρας και τι το να είσαι γυναίκα. Στη συνέχεια, οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα εξετάσουν τα στοιχεία που συμβάλλουν (ή έχουν συμβάλει στο παρελθόν) στην ανατροπή αυτής της αναγνώρισης· δηλαδή: Τι οδηγεί/οδήγησε ένα άτομο να αποκλειστεί από την κατηγορία του «πραγματικού άντρα» ή της «πραγματικής γυναίκας»;

ΜΗ συζητάτε τα θετικά κάθε απάντησης ομαδικά, ακόμη κι αν κάθε άτομο μπορεί να αναφέρεται σε αυτά προκειμένου να απαντήσει σε άλλες ερωτήσεις/ερεθίσματα τα οποία θα προταθούν στην ομάδα σε αυτό το σημείο:

Ένα αρχικό (σύντομο) ερέθισμα χρειάζεται να επικεντρώνεται στην ίδια την εργασία, δηλαδή σε τυχόν δυσκολίες που θα συναντήσουν κατά τη συμπλήρωση της φόρμας, στα ενδιαφέροντα ή στα παράξενα πράγματα που θα προκύψουν, στις αναμνήσεις που θα προκληθούν. Αυτό το βήμα επιτρέπει στους/στις εμπυχωτές/εμπυχωτρίες να «πιάσουν τον σφυγμό» του κλίματος εργασίας.

Ένα δεύτερο κίνητρο θα αφορά τον τρόπο με τον οποίο η ομάδα έχει αναγνωρίσει πώς «πρέπει να είναι» σήμερα οι άντρες και οι γυναίκες και πώς «έπρεπε να είναι» χθες (χωρίς να ξεχάσετε να λάβετε στα υπόψη το αναφερόμενο από κάθε άτομο πολιτισμικό, θρησκευτικό και γεωγραφικό πλαίσιο). Προτρέψτε την ομάδα να κάνει μια παύση και να αναλογιστεί πώς και γιατί συνέβησαν αυτές οι αλλαγές, φροντίζοντας να υπογραμμίσετε (εάν είναι αναγκαίο, να παρουσιάσετε) ότι δεν έχουν αλλάξει οι εμπειρίες όλων ή ότι δεν είναι ίδιες όλες οι αλλαγές.

Ένα τρίτο κίνητρο θα επιτρέψει στην ομάδα να στοχαστεί πάνω στις θυσίες οι οποίες θεωρούν ότι συνδέονται (για μία ακόμη φορά, τόσο στο παρελθόν και όσο στο παρόν) με αυτές τις απαιτήσεις.

Η τελευταία ερώτηση διερευνά τα πλεονεκτήματα που έχει φέρει η συμμόρφωση με τις κοινωνικά προβλεπόμενες υποχρεώσεις – και καταλήγει, προσέχοντας ιδιαίτερος ώστε να ληφθούν στα υπόψη τα επιπλέον ερωτήματα: εις βάρος ποιου; προς όφελος ποιου;

Η τελευταία ερώτηση διερευνά τα πλεονεκτήματα που έχει φέρει η συμμόρφωση με τις κοινωνικά προβλεπόμενες υποχρεώσεις – και καταλήγει, προσέχοντας ιδιαίτερος ώστε να ληφθούν στα υπόψη τα επιπλέον ερωτήματα: εις βάρος ποιου; προς όφελος ποιου;

Σημαντικά στοιχεία για τους/τις εμπυχωτές/εμπυχωτρίες

Όπως και πριν, κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας, ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με κάποιους ορισμούς θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες (βλέπε Παράρτημα 1)

Καθώς η ομάδα σκέφτεται τις σύγχρονες γυναίκες, τις υποχρεώσεις τους, και τις ευκαιρίες αυτο-καθορισμού τους, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στο πώς εκφράζεται κανείς για το ζήτημα της αυτοδιάθεσης του σώματος. Σε ένα νεοφιλελεύθερο πολιτισμικό περιβάλλον, το ζήτημα μοιάζει να αποτελεί ένα παράδειγμα αποκτηθείσας ελευθερίας, που ανάγεται, ωστόσο, σε μια ρηξικέλυθη αυτοδιάθεση («γιατί το αξίζω», όπως το έθεσε μια γνωστή διαφήμιση). Αυτή η ερμηνεία, σύμφωνα με μελέτες (Brunella Casalini, 2018), προκαλεί από μόνη της μια σύγχυση μεταξύ μιας (υποτιθέμενης) αποκτηθείσας ελευθερίας και των καινούριων μορφών αντικειμενοποίησης και εμπορευματοποίησης του γυναικείου σώματος

Περιγραφή δραστηριότητας

ΦΥΛΛΟ 2

1. Τι έχω ανακαλύψει; Τι έχω μάθει;
2. Τι δεν κατάλαβα;
3. Τι είδους προβληματισμοί ή ανάγκες προέκυψαν από την πρώτη συνάντηση που απαιτούν περαιτέρω μελέτη;
4. Τι με απασχόλησε, τι τράβηξε το ενδιαφέρον μου;
5. Τι με ενόχλησε;

Κλείσιμο και επίλογος της πρώτης ενότητας

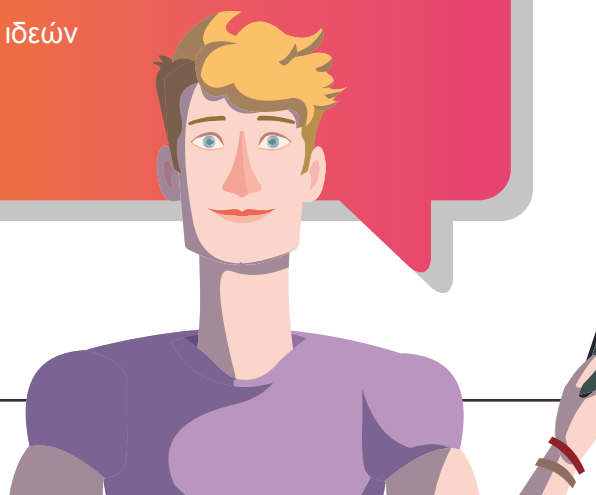
Καθώς ολοκληρώνεται η συνάντηση, ο/η εμπυχωτής/ εμπυχωτρία μπορεί να συγκεντρώσει τα κύρια ζητήματα και σημεία όπως προέκυψαν από τη δουλειά που έγινε στην πρώτη ενότητα, αλλά και να υποδείξει την κατεύθυνση της δεύτερης ενότητας. Αυτή είναι μια ευκαιρία για μια σύντομη και περιληπτική συζήτηση, κατά την οποία οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες θα έχουν τη δυνατότητα να διατυπώσουν ερωτήσεις, αμφιβολίες, την ανάγκη για περισσότερες διευκρινίσεις, αλλά και ό,τι δύσκολο ή ενδιαφέρον προήλθε από τη συνάντηση (Φύλλο 2).

Εάν το επιτρέπει ο χρόνος, μπορείτε να ζητήσετε από κάθε άτομο να σκεφτεί, να γράψει και κατόπιν να παρουσιάσει στην ομάδα ορισμένες απαντήσεις. Εναλλακτικά, μπορείτε να συγκεντρώσετε τις συμπληρωμένες φόρμες και, στο πλαίσιο της προετοιμασίας των επόμενων συναντήσεων, να τις μελετήσετε. Επί της ουσίας, αυτές οι φόρμες είναι άκρως πολύτιμες για τον συντονισμό των μετέπειτα βημάτων από την ομάδα και της συμμετοχής του κάθε ατόμου χωριστά,

και δίνουν τη δυνατότητα να κάνετε αλλαγές ή προσαρμογές καθώς η εκπαιδευτική διαδικασία προχωρά. Προτού αποχαιρετήσετε την ομάδα, υπενθυμίστε τις ημερομηνίες και τις ώρες των επόμενων συναντήσεων.

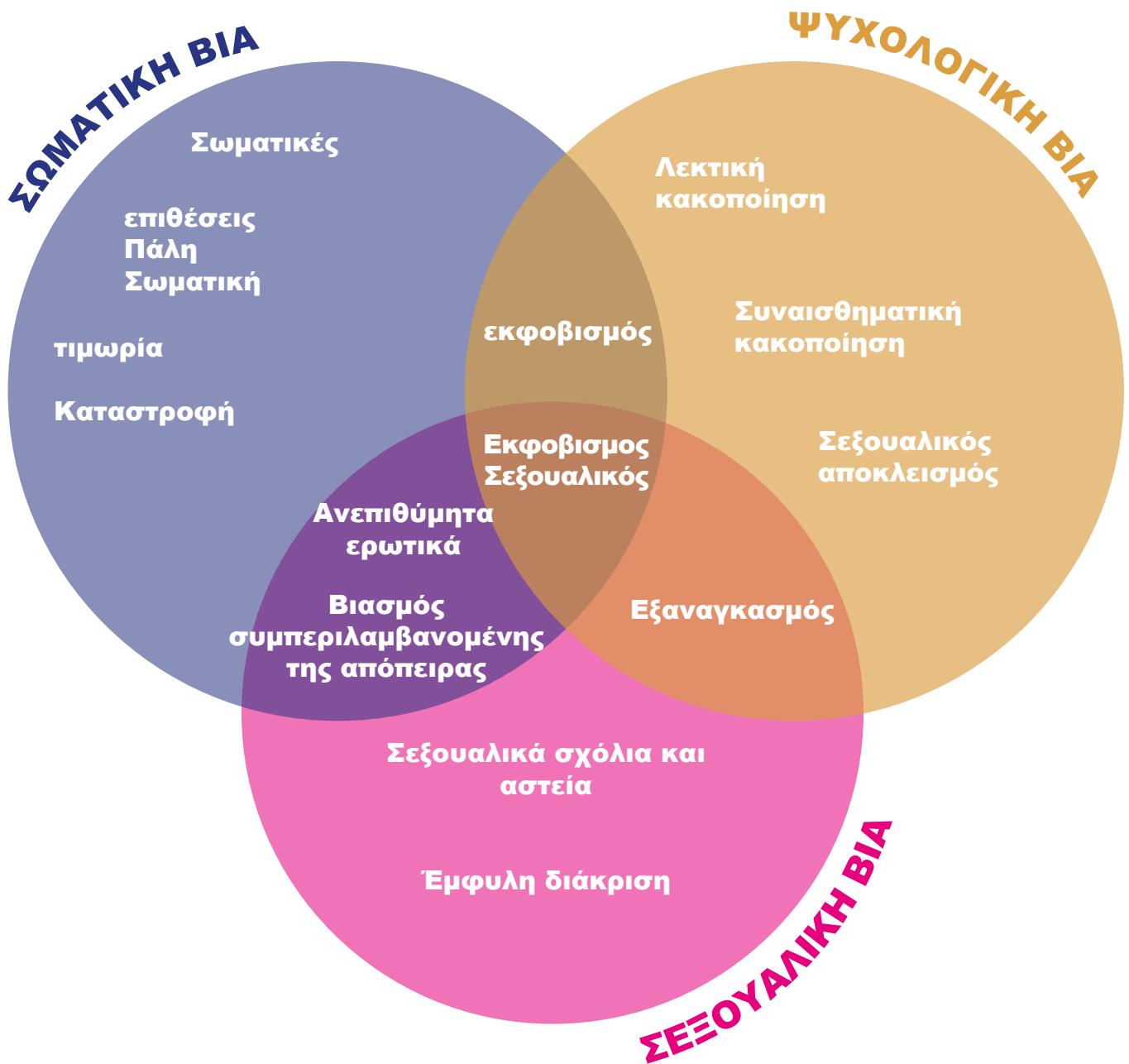
Μεθοδολογίες

Ανταλλαγή ιδεών
Συζήτηση

Παράρτημα 1

Εννοιολογικό πλαίσιο της βίας και του εκφοβισμού στο σχολείο

Η εικόνα έχει ληφθεί από την Εκπαιδευτική, Επιστημονική και Πολιτιστική Οργάνωση των Ηνωμένων Εθνών (2019), «Πέρα από τα νούμερα: δίνοντας ένα τέλος στη βία και στον εκφοβισμό στα σχολεία» <https://www.miur.gov.it/documents/20182/4394634/15.%20Report%20bullismo.pdf> (ανακτήθηκε 25.02.22)

Συνημμενα αρχεια 2

Ορισμοί κάποιων εκ των μορφών της βίας μεταξύ των νέων

Εκφοβισμός

Επαναλαμβανόμενη, παρατεταμένη μορφή επιθετικής ή/και βίαιης συμπεριφοράς εναντίον ενός ή περισσότερων ατόμων λόγω κάποιου χαρακτηριστικού του/τους για το οποίο δεν είναι εκείνο/εκείνα υπεύθυνο/ υπεύθυνα (για παράδειγμα, εξαιτίας της φυλής του, του πολιτισμικού του υπόβαθρου, της θρησκείας του, της κοινωνικο-οικονομικής θέσης/κατάστασής του, της γλώσσας του, των πολιτικών του απόψεων, της εμφάνισής του ή της αρτιμελείας του, της σωματικής του διάπλασης, των πνευματικών του ικανοτήτων, του φύλου τους, της ηλικίας του, του σεξουαλικού του προσανατολισμού κ.λπ.) με σκοπό τη βλάβη, τον τραυματισμό, την απειλή, την ταπείνωση, τον αποκλεισμό, την απομόνωση, τη διάκριση εναντίον του θύματος ή των θυμάτων του εκφοβισμού ή την καταπίεση αυτού/αυτών. Η εκφοβιστική συμπεριφορά έχει κοινωνική λειτουργία, προκύπτει από ή/και εγκαθιδρύει μια ανισορροπία δύναμης εντός μιας κοινωνικής ομάδας, αίθουσας ή/και κοινότητας. Στοχεύει στην επιβολή μιας ιεραρχίας σχέσεων εξουσίας εντός μιας κοινωνίας, ομάδας, αίθουσας ή/και κοινότητας, όπου ένα άτομο ή μια ομάδα ατόμων επιβάλλει/επιβάλλουν την εξουσία του/τους σε άλλους. Η ανισορροπία δύναμης συνήθως στοχεύει στα ευάλωτα άτομα, συνεπώς η πιθανότητα κάποιο από αυτά να αντιδράσει είναι αμελητέα. [Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση «Από τους Νέους για τους Νέους» (“From Peer to Peer”), Βασική Μελέτη της Τρέχουσας Κατάστασης του Φαινομένου του Εκφοβισμού στην Ευρώπη (Baseline Study on State of Art of Bullying in Europe, 2018, σελ. 4)

Διαδικτυακός εκφοβισμός

Ο εκφοβισμός που λαμβάνει χώρα στα σύγχρονα μέσα πληροφόρησης και επικοινωνίας (π.χ. μέσα κοινωνικής δικτύωσης, email, κινητά τηλέφωνα, κ.λπ.) χρησιμοποιώντας βίντεο, φωτογραφίες, σκίτσα, συνομιλίες με σκοπό τον εξευτελισμό των θυμάτων. Η διαφορά δύναμης προκύπτει από την τεχνολογική υπεροχή του θύτη να παραγάγει «περιεχόμενο» το οποίο, θεωρητικά, μπορεί να διαδοθεί σε εκατομμύρια χρήστες ταυτόχρονα. Ο διαδικτυακός εκφοβισμός δεν εξαρτάται από τον χαρακτήρα του κάθε ατόμου, συνεπάγεται μια αδιαφορία για την κοινωνική απαξίωση που προκαλεί στο θύμα, μπορεί να οδηγήσει σε πολλαπλασιασμό εγκλημάτων όπως η συκοφαντική δυσφήμιση και, εξαιτίας των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιεί, ορισμένες φορές είναι δύσκολο να βρεθεί ο δράστης. [Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση «Από τους Νέους για τους Νέους» (“From Peer to Peer”), Μελέτη Αναφοράς για την Τρέχουσα Κατάσταση του Φαινομένου του Εκφοβισμού στην Ευρώπη (Baseline Study on State of Art of Bullying in Europe, 2018, σελ. 5)

Διαδικτυακή βία

«Η χρήση συστημάτων πληροφορικής με σκοπό την πρόκληση, τη διευκόλυνση της πρόκλησης ή την απειλή πρόκλησης βίας εναντίον ατόμων η οποία καταλήγει (ή είναι πιθανό να καταλήξει) σε σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική ή οικονομική βλάβη ή ταλαιπωρία, και μπορεί να περιλαμβάνει την εκμετάλλευση της κατάστασης, των χαρακτηριστικών ή των αδυναμιών του εκάστοτε ατόμου». (Συμβούλιο της Ευρώπης)

Βία μεταξύ των νέων

«Η σκόπιμη και επαναλαμβανόμενη πρόκληση βλάβης σε ένα άτομο από ένα ή περισσότερα συνομήλικα άτομα τα οποία, υπό μια έννοια, είναι πιο ισχυρά». Η βία μεταξύ των νέων ή η θυματοποίηση μπορεί να είναι άμεση (σωματική επιθετικότητα, απειλές και πειράγματα) ή έμμεση (διάδοση κουτσομπολιών και αποκλεισμός από ομάδες συνομηλίκων) και μπορεί να περιλαμβάνει τον εκφοβισμό, ο οποίος γενικά είναι μια πιο στοχευμένη και χρόνια ή επαναλαμβανόμενη μορφή βίας μεταξύ των νέων.

Διατομεακότητα

Η διατομεακότητα είναι μια θεωρία που αναπτύχθηκε από την Κιμπερλί Κρένσο, Καθηγήτρια Νομικής στη Νομική Σχολή των Πανεπιστημίων UCLA και Κολούμπια. Η Κρένσο αποτελεί αυθεντία στον τομέα των Κοινωνικών Δικαιωμάτων, του Μαύρου Φεμινισμού, της κριτικής φυλετικής θεωρίας, και σε ζητήματα φυλής, ρατσισμού και νομοθεσίας. Η διατομεακότητα είναι το σημείο σύγκλισης αρκετών κοινωνικών κατηγοριοποιήσεων, όπως η φυλή, η κοινωνική τάξη, η ταυτότητα φύλου και η αναπηρία, καθώς βρίσκουν εφαρμογή σε ένα συγκεκριμένο άτομο ή σε μια ομάδα ατόμων, και δημιουργούν αλληλοεπικαλυπτόμενα και αλληλοεξαρ-

τώμενα συστήματα διάκρισης ή μειονεκτικής θέσης. Δεδομένου ότι τα ανωτέρω πεδία περιθωριοποίησης δεν είναι ανεξάρτητα το ένα από το άλλο, ο αντίκτυπος που έχουν προκύπτει από μια διασύνδεση και συχνά από έναν συνδυασμό τους.

Πολλαπλές διατομεακές ταυτότητες

Με τον όρο «διατομεακές ταυτότητες» αναφερόμαστε στην αντίληψη σύμφωνα με την οποία η ταυτότητα ενός ατόμου αποτελείται από πολλαπλούς, διασταυρούμενους παράγοντες που περιλαμβάνουν την ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου, τη φυλή, την εθνικότητα, την κοινωνική τάξη (παρελθοντική και τωρινή), τα θρησκευτικά πιστεύω, τη σεξουαλική ταυτότητα και τη σεξουαλική έκφραση – ωστόσο, δεν περιορίζονται μόνο στους παραπάνω. Αυτοί οι διασταυρούμενοι παράγοντες είναι που μας καθιστούν πολυσύνθετες προσωπικότητες, καθώς η μία όψη των ταυτοτήτων μας επιδρά στις άλλες όψεις για να σχηματιστεί στο τέλος η συνολική εικόνα του εαυτού μας.

Πρόσθετοι χρήσιμοι ορισμοί

Ο έμφυλος ρόλος είναι «η έκφραση ενός ατόμου ως γυναίκα ή ως άντρας (ή ως και τα δύο ή ως τίποτα από τα δύο) τόσο στον τρόπο παρουσίασής τους όσο και στην εξωτερική του εμφάνιση μέσω της συμπεριφοράς, της ενδυμασίας, του κουρέματος, της φωνής, των σωματικών χαρακτηριστικών, κ.λπ.» (Takács, 2006). Ο έμφυλος ρόλος επηρεάζεται έντονα από τις κοινωνικές προσδοκίες των ανθρώπων σχετικά με το πώς πρέπει να φέρονται οι άντρες και οι γυναίκες. Ο έμφυλος ρόλος δε χρειάζεται να σταθερός, ή να ταυτίζεται με το φύλο ή την έμφυλη ταυτότητα του ατόμου.

Η έμφυλη ταυτότητα «αναφέρεται στην εσωτερική και προσωπική εμπειρία φύλου την οποία βιώνει ο καθένας και η καθεμία σε ατομικό επίπεδο. Αυτή μπορεί είτε να αντιστοιχεί είτε όχι στο βιολογικό φύλο, συμπεριλαμβανομένης της αίσθησης ότι κάποιος/κάποια έχει το δικό του/της σώμα (η οποία ενδεχομένως συνεπάγεται, εάν κάνουμε λόγο για ελεύθερη επιλογή, την αλλαγή της εξωτερικής εμφάνισης ή της σωματικής λειτουργίας μέσω κλινικών, χειρουργικών ή άλλων τρόπων), και σε άλλες εκφράσεις του φύλου, συμπεριλαμβανομένης της ενδυμασίας, της έκφρασης, της συμπεριφοράς. Η έμφυλη ταυτότητα δεν είναι το ίδιο με τον σεξουαλικό προσανατολισμό, και τα διεμφυλικά άτομα μπορούν να θεωρηθούν ετεροφυλόφιλα, αμφιφυλόφιλα ή ομοφυλόφιλα» (FRA, 2009).

Ο όρος τρανσέξουαλ περιγράφει «ένα άτομο που προτιμά ένα άλλο φύλο από το βιολογικό του και αισθάνεται την ανάγκη να υποβληθεί σε σωματικές αλλαγές, είτε μέσω της λήψης ορμονών είτε μέσω χειρουργικής επέμβασης, προκειμένου να εκδηλώσει αυτή την ανάγκη» (FRA, 2009). Τρανς γυναίκες είναι εκείνες που μεταβαίνουν από άντρες σε γυναίκες, (MtF), ενώ τρανς άντρες είναι εκείνοι που μεταβαίνουν από γυναίκες σε άντρες (FtM).

Η τρανσεξουαλικότητα περιγράφει την ταύτιση με το αντίθετο από το κοινωνικά καθορισμένο, βάσει σεξουαλικών χαρακτηριστικών, φύλο.

Ο σεξουαλικός προσανατολισμός αναφέρεται στην «ικανότητα κάθε ατόμου να

Παράρτημα 2

αισθάνεται βαθιά συναισθηματική και ερωτική έλξη και να έχει ερωτικές σχέσεις με άτομα διαφορετικού φύλου, ίδιου φύλου ή με περισσότερα του ενός φύλα» (FRA, 2009).

Η ετεροφυλοφιλία είναι η συναισθηματική, ρομαντική ή ερωτική έλξη για άτομα του αντίθετου φύλου.

Η ετεροκανονικότητα ορίζεται ως «η ενίσχυση ορισμένων κοινών αντιλήψεων σχετικά με τις αρχές που διέπουν το φύλο και τη σεξουαλικότητα και οι οποίες θεωρούνται δεδομένες από πολλά κοινωνικά ινστιτούτα. Μεταξύ αυτών των αντιλήψεων βρίσκεται η ιδέα ότι τα ανθρώπινα όντα χωρίζονται σε δύο διακριτές και συμπληρωματικές κατηγορίες, τους άντρες και τις γυναίκες· ότι οι ερωτικές και συζυγικές σχέσεις είναι φυσιολογικές μόνο όταν συμβαίνουν μεταξύ δύο ατόμων διαφορετικού φύλου· ότι οι προσωπικές σχέσεις μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου δεν έχουν καμία ερωτική αξία· (ή) ότι κάθε φύλο είναι επιφορτισμένο με έναν φυσιολογικό ρόλο στη ζωή. Συνεπώς, η ετεροκανονικότητα μπορεί να θεωρηθεί ως ένα σύνολο κοινωνικών κανόνων οι οποίοι επηρεάζουν ακόμη και τα ετεροφυλόφιλα άτομα που δεν υπάγονται αυστηρά σε αυτούς» (Gusmano, 2008). (Gusmano, 2008).

Η ομοφυλοφιλία είναι η συναισθηματική, ρομαντική ή ερωτική έλξη για άτομα του ίδιου φύλου.

Η αμφιφυλοφιλία αναφέρεται σε ένα άτομο που αισθάνεται «συναισθηματική και/ή ερωτική έλξη για άτομα ενός και παραπάνω φύλων» (Takács, 2006).

Τα διεμφυλικά άτομα «είναι άτομα που έχουν μια διαφορετική έμφυλη ταυτότητα από αυτή που τους δόθηκε κατά τη γέννηση και επιθυμούν να εκπροσωπήσουν το φύλο τους με έναν διαφορετικό τρόπο από τον καθορισμένο. Ο ορισμός περιλαμβάνει άτομα που θεωρούν ότι πρέπει να παρουσιάσουν τον εαυτό τους, ή που προτιμούν ή διαλέγουν να παρουσιάσουν τον εαυτό τους, με έναν διαφορετικό τρόπο από εκείνον που προβλέπεται για τον ήδη καθορισμένο έμφυλο ρόλο τους μέσω της ενδυμασίας, των αξεσουάρ, των καλλυντικών ή των σωματικών αλλαγών. Διεμφυλικά άτομα, παρενδυτικά άτομα, άτομα χωρίς φύλο ή genderqueer, μεταξύ άλλων, μπορούν να οριστούν ως διεμφυλικά» (Transgender Europe5).

Το ΛΟΑΤ είναι το ακρωνύμιο που χρησιμοποιείται για να αναφερόμαστε συλλογικά στις λεσβίες, στους ομοφυλόφιλους, στα αμφιφυλόφιλα και διεμφυλικά άτομα.

Η ομοφοβία «είναι ο παράλογος φόβος και η παράλογη αποστροφή απέναντι στην ομοφυλοφιλία και απέναντι στις λεσβίες, στους ομοφυλόφιλους, στα αμφιφυλόφιλα άτομα και βασίζεται στην προκατάληψη» (FRA, 2009).

Η τρανσφοβία «μπορεί να περιγραφεί ως ο παράλογος φόβος για τον κομφορμισμό του φύλου ή για τη φυλομετάβαση, όπως φόβος ή αποστροφή απέναντι σε αρρενωπές γυναίκες, σε θηλυπρεπείς άντρες, σε παρενδυτικά άτομα, σε διεμφυλικά άτομα, σε τρανσέξουαλ και σε άλλους που δε χωράνε στα συνήθη στερεότυπα αναφορικά με το βιολογικό φύλο ενός ατόμου. Η χρήση της λέξης “φοβία” σε αυτό το πλαίσιο δεν υποδηλώνει ότι τα τρανσφοβικά άτομα ή/και τα θύματα τρανσφοβίας πάσχουν από κάποια διαταραχή» (FRA, 2009).

Η διάκριση αναφέρεται στη «λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ατόμων ή ομάδων σε σύγκριση με άλλα άτομα ή ομάδες, για διάφορους λόγους, συμπεριλαμβανομένου του σεξουαλικού προσανατολισμού (άμεση διάκριση)» (FRA, 2009).

Ελεύθερη παράθεση χωρίων από Coll-Planas, Gerard (coord.) (2011), Combat homophobia. Local policies of equality with respect to sexual orientation and gender identity. A European White Paper, Τορίνο: Πόλη του Τορίνου. σελ. 19.

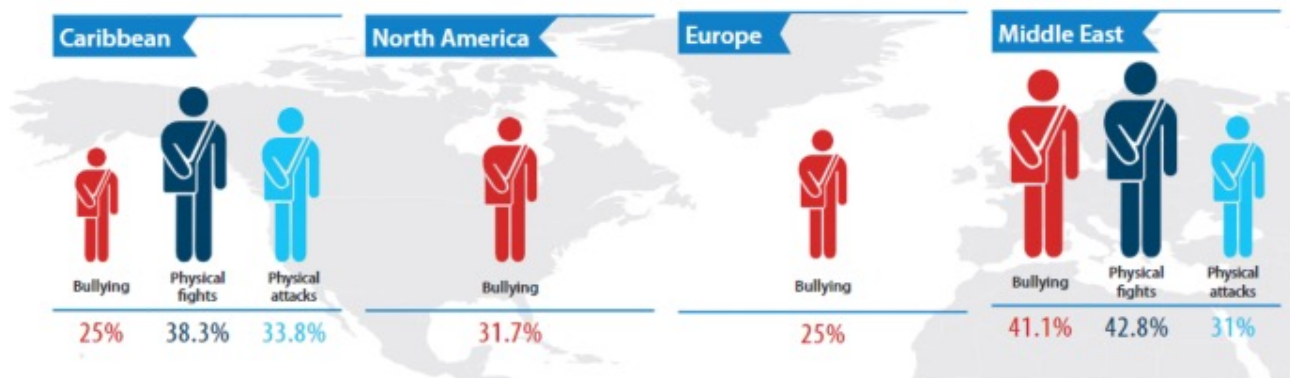
Παράρτημα 3

Το φαινόμενο της βίας μεταξύ των νέων: ορισμένα διεθνή και εθνικά στοιχεία

Η σχολική βία αποτελεί διεθνές πρόβλημα. Σχεδόν ένας στους τρεις μαθητές (32%) έχει δεχτεί εκφοβισμό από τους συνομηλίκους του στο σχολείο τουλάχιστον μία φορά τον μήνα, σχεδόν ένας στους τρεις (32,4%) έχει δεχθεί σωματική επίθεση τουλάχιστον μία φορά τον περασμένο χρόνο, και πάνω από ένας στους τρεις μαθητές (36%) έχει εμπλακεί σε σωματικό καυγά με άλλον μαθητή. Ο σωματικός εκφοβισμός είναι η πιο συχνή μορφή εκφοβισμού σε πολλές περιοχές, με εξαίρεση τη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη όπου ο ψυχολογικός εκφοβισμός είναι περισσότερο κοινός. Ο σεξουαλικός εκφοβισμός είναι ο δεύτερος πιο συχνός σε πολλά σημεία του πλανήτη. Τέλος, ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός, αν και συμβαίνει λιγότερο συχνά σε σχέση με τους υπόλοιπους τύπους, παρουσιάζει αυξητική τάση.

Η σχολική βία και ο εκφοβισμός επηρεάζει τόσο τα κορίτσια όσο και τα αγόρια, ωστόσο υπάρχουν διαφορές μεταξύ των φύλων. Τα αγόρια είναι πιο πιθανό να εμπλακούν σε έναν σωματικό καυγά και να δεχθούν επίθεση σε σύγκριση με τα κορίτσια. Ο σωματικός εκφοβισμός είναι συνηθέστερος μεταξύ αγοριών παρά μεταξύ κοριτσιών, ενώ το αντίθετο ισχύει για τον ψυχολογικό εκφοβισμό. Η ηλικία συνιστά επίσης έναν παράγοντα. Καθώς τα παιδιά μεγαλώνουν, είναι λιγότερο πιθανό να δεχθούν εκφοβισμό, να εμπλακούν σε έναν σωματικό καυγά ή να δεχθούν κάποια σωματική επίθεση. Αντιθέτως, οι μεγαλύτεροι/μεγαλύτερες μαθητές/μαθήτριες φαίνεται να κινδυνεύουν περισσότερο να δεχθούν ηλεκτρονικό εκφοβισμό συγκριτικά με τους/τις μικρότερους/μικρότερες. Τα παιδιά τα οποία θεωρούνται «διαφορετικά» με οποιονδήποτε τρόπο είναι περισσότερο πιθανό να δεχθούν εκφοβισμό. Διεθνείς έρευνες αποκαλύπτουν ότι η εμφάνιση αποτελεί τον πιο συχνό λόγο εκφοβισμού, με τη φυλή, την εθνικότητα ή το χρώμα του δέρματος να είναι ο δεύτερος πιο συχνός λόγος. Τα παιδιά που προέρχονται από λιγότερο ευκατάστατες οικογένειες, καθώς και τα παιδιά των μεταναστών, επίσης φαίνεται να είναι περισσότερο ευάλωτα στον εκφοβισμό και στον ηλεκτρονικό εκφοβισμό. Άλλες μελέτες δείχνουν ότι οι μαθητές/μαθήτριες που θεωρούνται μη συμμορφούμενοι/συμμορφούμενες με τα φύλα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι ή θεωρούνται ότι είναι λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι/αμφιφυλόφιλες ή διεμφυλικόι/διεμφυλικές (LGBT), κινδυνεύουν περισσότερο να πέσουν θύματα βίας και εκφοβισμού συγκριτικά με εκείνους που ακολουθούν τα παραδοσιακά φυλετικά πρότυπα.

Τα παιδιά που δέχονται συχνά εκφοβισμό είναι σχεδόν τρεις φορές πιο πιθανό να αναπτύξουν ένα αίσθημα αποτυχίας στο σχολείο, και περισσότερες από δύο φορές πιθανότερο να απουσιάσουν από το σχολείο σε σχέση με εκείνα που δε δέχονται συχνά εκφοβισμό. Επίσης, τα παιδιά που δέχονται εκφοβισμό έχουν χειρότερη επίδοση στα μαθήματα. Έχουν χαμηλότερους βαθμούς στα διαγωνίσματα των μαθηματικών και της έκθεσης, και γίνονται ακόμη χαμηλότεροι όσο αυξάνεται η συχνότητα του εκφοβισμού. Ακόμη, τα συγκεκριμένα παιδιά είναι πιθανότερο να εγκαταλείψουν το σχολείο προτού ακόμη ολοκληρώσουν το γυμνάσιο.

Πέρα από τα νούμερα: δίνοντας ένα τέλος στη σχολική βία και στον εκφοβισμό στα σχολεία - Unesco 2019

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Βία μεταξύ των νέων: πώς τη μελετούμε, πώς την αντιλαμβανόμαστε

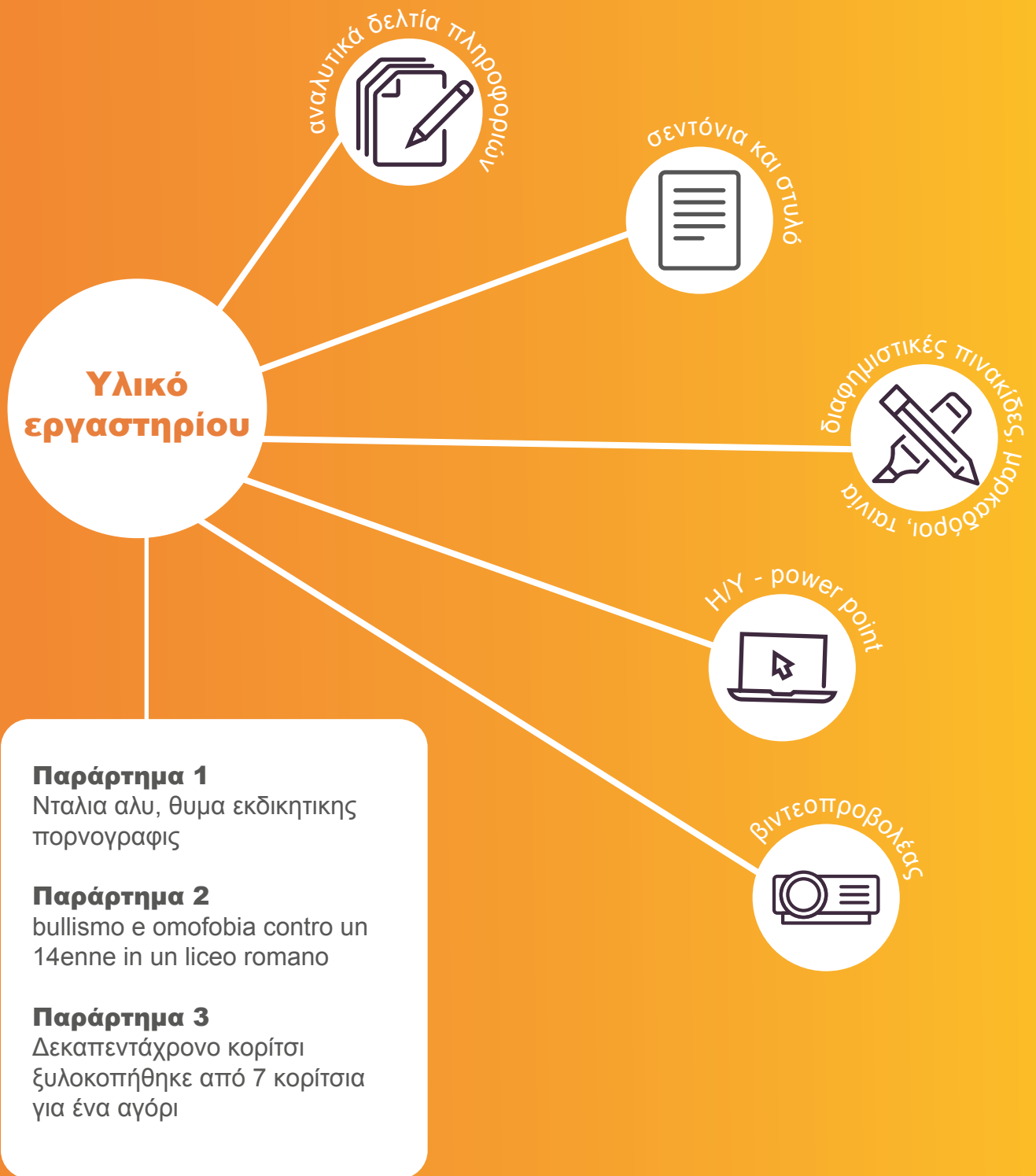

Στόχοι

Η δεύτερη ενότητα είναι αφιερωμένη στη διερεύνηση των μορφών που μπορεί να πάρει η βία μεταξύ των νέων. Παρατηρώντας την ασυμφωνία μεταξύ του πώς περιγράφεται και εκλαμβάνεται και του πώς εκδηλώνεται στην καθημερινότητα κοριτσιών και αγοριών (εντός και εκτός διαδικτύου), οι μητέρες, οι πατέρες, και γενικά τα γυναικεία και αντρικά πρότυπα μπορούν να παίξουν έναν θεμελιώδη ρόλο στην αναγνώρισή της και στην πιθανή διαχείρισή της.

Υπό αυτή την έννοια, η ενότητα στοχεύει στα ακόλουθα:

1. διάκριση των μορφών της βίας μεταξύ των νέων στην καθημερινότητα των αγοριών και των κοριτσιών, αναγνωρίζοντας ενδείξεις και «καμπανάκια» που χρειάζεται να μας επιστήσουν την προσοχή, προχωρώντας σε επεμβατικές κινήσεις όταν είναι ακόμη νωρίς, πιθανότατα εμπλέκοντας σε αυτές τα σχολεία και τις τοπικές υπηρεσίες·
2. κατανόηση του τρόπου με τον οποίο ορισμένες μορφές της βίας μεταξύ των νέων στην καθημερινή μας ζωή φλερτάρουν με το να παραμένουν αόρατες ή να κανονικοποιούνται, διερευνώντας τους μηχανισμούς οι οποίοι εμποδίζουν τους περισσότερους παρατηρητές από το να αναγνωρίζουν τη βία μεταξύ των νέων (από το αφήγημα των ΜΜΕ γύρω από αυτά τα φαινόμενα έως την κανονικοποίηση και την αφομοίωση συμπεριφορών και στάσεων που οδηγούν στην ασυνείδητη προσκόλληση σε μύθους και στερεότυπα γύρω από τα φύλα)·
3. αναγνώριση της σημασίας μιας βίαιης συμπεριφοράς για το άτομο που την εκδηλώνει, για εκείνο που τη δέχεται και για εκείνο που γίνεται θεατής αυτής, δίνοντας τη δυνατότητα αναδιαμόρφωσης των υποκείμενων κοινωνικών και σχεσιακών μηχανισμών προκειμένου να δημιουργηθούν χρήσιμες κατευθυντήριες για την κατανόηση του φαινομένου και την πιθανή πρόληψη και διαχείρισή του.

Προετοιμασία δραστηριοτήτων

Χαιρετισμοί και εισαγωγή στο περιεχόμενο της δεύτερης ενότητας

15 ΛΕΠΤΑ

Προτείνεται στους εμπυχωτές και στις εμπυχωτρίες να διαλέξουν έναν από τους παρακάτω τρόπους για να «σπάσουν τον πάγο» και να δημιουργήσουν ένα καλό ομαδικό κλίμα.

Με τη χρήση ενός σχοινοῦ, ξεκινήστε με τα μέλη της ομάδας το παιχνίδι «Τι επιλογές έχω;». Η άκρη του σχοινοῦ δίνεται από το ένα μέλος στο άλλο, ενώ ο/η καθένας/καθεμία κρατά το δικό του/της τμήμα του σχοινοῦ έως ότου ολοκληρωθεί ένα τύπου δίκτυο όπου όλοι οι συμμετέχοντες/συμμετέχουσες συνδέονται μεταξύ τους μέσω του σχοινοῦ. Όταν παίρνει στα χέρια του το σχοινί, κάθε άτομο μοιράζεται με την ομάδα κάτι που έχει δει να συμβαίνει σε ένα περιστατικό βίας. Τονίστε ότι δε θα πρέπει να γίνεται αναφορά στα πραγματικά ονόματα των ατόμων που έχουν εμπλακεί στο βίαιο περιστατικό. Αφότου περιγράψουν όλοι/όλες την εμπειρία τους, ζητήστε τους να επαναλάβουν το παιχνίδι, ξεκινώντας από το τελευταίο άτομο που έπιασε στα χέρια του το σχοινί κατά το πρώτο μέρος της άσκησης. Ακολουθώντας τη σειρά, το σχοινί θα επιστρέψει στο άτομο που το πήρε πρώτο και, για μία ακόμη φορά, η ομάδα θα σκεφτεί το βίαιο περιστατικό στο οποίο είχε προηγουμένως αναφερθεί, περιγράφοντας έναν από τους ενδεδειγμένους τρόπους δράσης, ο οποίος θεωρούν ότι θα μπορούσε να λειτουργήσει ως αντιστάθμισμα στη βία.

Το δεύτερο μέρος του παιχνιδιού μπορεί να είναι πιο δι-αδραστικό, με τα μέλη να κινούνται κάτω, πάνω και ανάμεσα στο δίκτυο που έχει φτιαχτεί με το σχοινί. Στο τέλος, ζητήστε να σκεφτούν πώς βοήθησε ο/η ένας/μία τον/την άλλον/άλλη για να καταφέρουν να κινηθούν διά μέσου του σχοινοῦ σε αυτό το δεύτερο μέρος της άσκησης. Εάν υπάρχουν άτομα με κινητικά προβλήματα, ξεκινήστε την άσκηση με εκείνα ώστε να μη χρειαστεί να κινηθούν.

Εναλλακτικά, διαλέξτε κάτι άλλο για να «σπάσει ο πάγος». Θυμηθείτε να σημειώσετε ή να κρατήσετε στο μυαλό σας τις απαντήσεις και τις συζητήσεις των συμμετεχόντων/συμμετεχουσών: πρώτον, τη θέση που πήραν στην πραγμα-τική ζωή απέναντι σε ένα βίαιο περιστατικό και, δεύτερον,

εκείνο που θεωρούν ως ενδεδειγμένη αντίδραση στη συ-γκεκριμένη περίπτωση. Οι απαντήσεις θα χρησιμεύσουν στην εξήγηση και στη συζήτηση των θεμάτων που θα προ-κύψουν αργότερα στην ενότητα.

Αφότου στήσετε ξανά τον χώρο, παρουσιάστε συνοπτικά τα θέματα στα οποία θα εστιάσουν οι προγραμματισμένες δραστηριότητες. Είναι χρήσιμο να γίνει μια σαφής και ξε-κάθαρη σύνδεση αυτών με τους εν γένει στόχους του συ-γκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος, ανακαλώντας εκείνους που έχουν ήδη συζητηθεί κατά την προηγούμενη συνάντηση. Σε περίπτωση που υπάρχουν άτομα τα οποία συμμετέχουν για πρώτη φορά, επικεντρωθείτε για μεγα-λύτερο χρονικό διάστημα στους προηγούμενους στόχους, ζητώντας τη βοήθεια της ομάδας για τυχόν διευκρινίσεις ή σχόλια, και δώστε χώρο για ερωτήσεις και σκέψεις που προέκυψαν μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης συνάντη-σης. Σε αυτό το σημείο, πρέπει να αφιερωθεί λίγος χρό-νος στην παρουσίαση της εκπαιδευτικής συμφωνίας στην οποία έχετε ήδη κατασταλάξει, ρωτώντας εάν υπάρχουν προτάσεις για τυχόν προσθήκες προτού υπογραφεί από τα νέα μέλη.

Περιγραφή δραστηριότητας

Δραστηριότητα: Πώς να αναγνωρίσουμε τη βία μεταξύ των νέων; Πώς να καταλάβουμε τα κρυφά σημάδια;

60 ΛΕΠΤΑ

Περιγραφή της διαδικασίας:

Χρησιμοποιώντας υλικό από τα ΜΜΕ (από έντυπες ή διαδικτυακές εφημερίδες, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης), η ομάδα θα αναγνωρίσει τις διαφορετικές μορφές που μπορεί να πάρει η βία μεταξύ των νέων και θα αναλύσει τον τρόπο με τον οποίο αυτές παρουσιάζονται στα ΜΜΕ. Μερικά από αυτά τα περιστατικά βίας θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να αφορούν: παρενόχληση κοριτσιών (π.χ. βία κατά το φλερτ μεταξύ εφήβων)· ομοφοβικό εκφοβισμό· γυναικείο εκφοβισμό, κ.λπ. Προτείνετε την εργασία σε μικρές ομάδες, καθεμία από τις οποίες θα δουλέψει με μία μορφή βίας που θα επιλέξει. Κάθε υποομάδα θα αναλάβει να αναλύσει το περιεχόμενο των επιλεγόμενων κειμένων και τους τρόπους με τους οποίους γίνεται περιγραφή του φαινομένου. Πιο συγκεκριμένα, θα χρειαστεί να απαντηθούν οι ερωτήσεις που περιέχονται στο Φύλλο 3.

ΦΥΛΛΟ 3

Τι λένε οι ειδήσεις; Πώς παρουσιάζονται τα γεγονότα και οι πρωταγωνιστές;

Πώς περιγράφεται η συμπεριφορά των ατόμων και τα κίνητρό τους;

Υπάρχει κάποια άμεση ή έμμεση κατηγορία σχετικά με το ποιος/ποια φέρει την ευθύνη;

Σε ποια στοιχεία δίνετε μεγαλύτερη προσοχή; Σε ποια μικρότερη; Λαμβάνονται στα υπόψη πρότερα περιστατικά ή ενέργειες που οδήγησαν στο υπό μελέτη περιστατικό;

Αφότου επιστρέψετε στη βασική ομάδα εργασίας, καλέστε κάθε υποομάδα να μιλήσει για τη δουλειά που έκανε και για τα στοιχεία στα οποία επικεντρώθηκε. Η εστίαση στα ΜΜΕ και στην προτεινόμενη ρητορική τους μπορεί να βοηθήσει να εξετάσετε σκέψεις που αναπτύχθηκαν κατά την πρώτη ενότητα, αναφορικά με τους στερεοτυπικούς τρόπους κατασκευής των αρσενικών και θηλυκών ταυτοτήτων και τις σχέσεις ανάμεσα στα φύλα. Αυτή η διαδικασία θα επιτρέψει στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να αναγνωρίσουν την υποκείμενη κουλτούρα και την έμμεση ανεπίσημη «εκπαίδευση» γύρω από ζητήματα φύλου (η οποία διδάσκει ότι τα θύματα είναι ως έναν βαθμό ένοχα ή περιθωριοποιημένα, κι ότι ο δράστης είναι εν μέρει δικαιολογημένος για λόγους ψυχικής υγείας, κουλτούρας, ενστίκτου...). Ταυτόχρονα, αυτή η δουλειά είναι σημαντική για την κατανόηση του πώς η ρητορική των ΜΜΕ για τη βία μεταξύ των νέων εμποδίζει από το να δούμε τις λιγότερο σοβαρές, καθημερινές μορφές της, για τις οποίες οι γονείς έχουν, ωστόσο, περισσότερες ευκαιρίες να αναγνωρίσουν τα συμπτώματα από νωρίς, αναγνωρίζοντας κάποιες αρχικές συμπεριφορές και προσεγγίζοντας το παιδί, ενδεχομένως και σε συνεργασία με το σχολείο και τους τοπικούς φορείς.

Διάλειμμα - Χρόνος: 15 λεπτά

Περιγραφή δραστηριότητας

Συνέχιση των δραστηριοτήτων

Τώρα καλέστε την ομάδα να αφήσει τα ΜΜΕ και να σκεφτεί τις καθημερινές εμπειρίες των αγοριών και των κοριτσιών στην οικογένεια, στις σχέσεις τους, στο σχολείο. Η συγκεκριμένη εργασία διερευνά τι είναι εκείνο στο οποίο ΔΕΝ επικεντρώνονται οι ειδήσεις, συγκεκριμένα στις συμπεριφορές και στις στάσεις όπου κρύβονται λιγότερο εμφανείς μορφές βίας, αλλά που αποτελούν ωστόσο σημαντικές ενδείξεις οι οποίες πρέπει να ληφθούν στα υπόψη. Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να επιστρέψουν στην υποομάδα τους και να δουλέψουν πάνω στις ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στο Φύλλο 4.

ΦΥΛΛΟ 4

Για κάθε βίαιο περιστατικό που έχει περιγραφεί, ποιες στάσεις και συμπεριφορές θα λέγατε ότι μπορούν να αναγνωριστούν ως προειδοποιητικά σημάδια; Για καθεμία από αυτές τις εμπειρίες, υποδείξτε ποιες εξ αυτών σχετίζονται με εκείνους/εκείνες που:

- άσκησαν βία
- υπέστησαν βία
- έγιναν μάρτυρες βίας

Τι καθιστά δύσκολη την αναγνώριση αυτών των στάσεων και των συμπεριφορών;

Τι είδους στάσεις και συμπεριφορές είναι πιθανό να συνεργούν σε αυτές τις μορφές βίας;

- από τη μεριά του σχολείου και του προσωπικού του (υποτίμηση, ομοφοβικές στάσεις εκ μέρους των εκπαιδευτικών, διατήρηση ομοφοβικών γκράφιτι, ασαφείς σχολικές πολιτικές αναφορικά με την έκφραση της βίας και της διαφορετικότητας)
- από τα αγόρια και τα κορίτσια
- από τους γονείς
- από το χωρικό και πολιτισμικό πλαίσιο

Ως γονείς, ποιες συμπεριφορές, ενέργειες και στάσεις περιγράφουν το πώς θα αντιδρούσατε ή το πώς έχετε αντιδράσει κατά το παρελθόν;

Μόλις τελειώσετε, επιστρέψτε στην κύρια ομάδα εργασίας και βάλτε τους εκπροσώπους κάθε υποομάδας (οι οποίοι, στο μεταξύ, θα έχουν επιλεγεί σε προγενέστερο στάδιο) να αναφερθούν στις δραστηριότητες και στις σκέψεις τους. Ο/Η εμπυχωτής/εμπυχωτριά θα κάνει μια σύνοψη αυτής της ανατροφοδότησης στον πίνακα (τα προειδοποιητικά σημάδια και τα όρια και οι ευκαιρίες για να τα αντιληφθούμε· η συμμετοχή· ενέργειες που εφαρμόζονται ήδη ή είναι προς εφαρμογή). Είναι σημαντικό να γίνει αναφορά στις σκέψεις τις οποίες κάθε υποομάδα έχει συζητήσει και στις οποίες κατέληξε συλλογικά όταν επανήλθε προκειμένου να τονίσει τις καταστάσεις και τις στιγμές όπου η παρέμβαση θα μπορούσε να είχε, αν όχι αποτρέψει, τουλάχιστον αλλάξει τον ρου των γεγονότων. Ολοκληρώστε προβάλλοντας κάποιες χρήσιμες κατευθυντήριες γραμμές γύρω από ενέργειες που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν.

Σημαντικές στοιχεία για τους/τις εμπυχωτές/εμπυχωτρίες:

Διαλέξτε ειδήσεις σχετικές με το σχολικό πλαίσιο, οι οποίες να αφορούν νεαρά άτομα που σχετίζονται μεταξύ τους (εντός και εκτός σχολείου), λαμβάνοντας στα υπόψη και περιστατικά ηλεκτρονικής βίας.

Σε περιπτώσεις γυναικείου εκφοβισμού, οι ειδήσεις συχνά επικεντρώνονται σε περιστατικά φυσικής βίας. Δίνεται λιγότερος χώρος σε μορφές έμμεσης βίας (θεωρούμενες στερεοτυπικά προνόμιο των γυναικών) οι οποίες, αν και γίνονται δυσκολότερα αντιληπτές, συνεχίζουν να συμβαίνουν. Ο/Η εμπυχωτής/εμπυχωτρία πρέπει να ενθαρρύνει την ομάδα να μελετά τόσο τις έμμεσες όσο και τις άμεσες μορφές βίας, ξεκινώντας από την καθημερινότητα των παιδιών, αλλά χωρίς να αφήνουν εκτός τις δικές τους εμπειρίες, ακόμη κι αν πρόκειται για την εικονική πραγματικότητα του διαδικτύου.

Η δυνατότητα κριτικής παρατήρησης της καθημερινότητας των νέων παιδιών συνιστά μια πολύτιμη ευκαιρία για τους γονείς και τους κηδεμόνες. Αυτή η δουλειά, ωστόσο, μπορεί να μην είναι εύκολη (στην αρχή, ορισμένοι γονείς ίσως προσπαθήσουν πολύ για να εντοπίσουν παραδείγματα κι εμπειρίες πάνω στα οποία μετέπειτα θα στοχαστούν). Ξεκινώντας από το πρώτο στάδιο αυτής της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο/η εμπυχωτής/εμπυχωτρία χρειάζεται να ρωτήσει κάθε υποομάδα εάν κατανοεί πλήρως τους στόχους. Όπου απαιτείται, αφιερώστε χρόνο να καθίσετε μαζί με την ομάδα, να ακούσετε και να προσπαθήσετε να καταλάβετε εάν χρειάζεται περαιτέρω ενημέρωση και ενθάρρυνση για να προχωρήσει η διαδικασία του στοχασμού.

Εναλλακτικά, προτείνετε μια εργασία η οποία να περιέχει ανάλυση και διάφορα περιστατικά για μελέτη (μπορείτε να ανατρέξετε στο αρχείο όπου θα βρείτε συγκεντρωμένα τέτοια περιστατικά). Σε κάθε περίπτωση, σας προτρέπουμε να συνοδεύετε τα μέλη της ομάδας προς την κατεύθυνση του στοχασμού της καθημερινότητας τους και των ιδιαιτεροτήτων της δυναμικής που αυτή εσωκλείει.

Κλείσιμο και επίλογος της δεύτερης ενότητας

15 λεπτά

Οι καταληκτικές σκέψεις γύρω από τη δεύτερη ενότητα θα πρέπει να είναι μια σύνθεση του περιεχομένου και των σκέψεων που έχουν προκύψει, επισημαίνοντας τον σημαντικό ρόλο που έχουν οι ενήλικες στον εντοπισμό και στην αναγνώριση των ενδείξεων που υποδηλώνουν τη συχνότητα με την οποία τα παιδιά τους είτε γίνονται μάρτυρες κάποιας μορφής βίας είτε συμμετέχουν σε αυτή (ως δράστες ή ως θύματα). Οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες χρειάζεται να συνδέσουν τη σημασία αυτού του ρόλου με τη γονεϊκή προθυμία για ενεργή ακρόαση των παιδιών τους, με σεβασμό και χωρίς επικριτική διάθεση, αλλά και δίχως να προσπαθούν να υποτιμήσουν ή να αγνοήσουν τα σημάδια. Επιπλέον, οι γονείς και οι κηδεμόνες χρειάζεται να σκέφτονται τη συμπεριφορά και τις επιλογές τους, βασιζόμενοι και σε πληροφορίες σχετικά με τοπικές υποστηρικτικές υπηρεσίες.

Καθώς η συνάντηση τείνει να ολοκληρωθεί, οι εμπυχωτές/εμπυχωτρίες πρέπει να κάνουν μια συνοπτική αναφορά στο πώς τα θέματα της επόμενης ενότητας συνδέονται με όσα έχετε ήδη θίξει. Πιο συγκεκριμένα, ο αναστοχασμός θα ήταν καλό να υπογραμμίσει τη φιγούρα του δράστη, ανακαλώντας τον τρόπο με τον οποίο η βία, εκτός από το ότι συνδέεται με την κουλτούρα του φύλου, αντιστοιχεί σε συγκεκριμένες ανάγκες και περιπλέκει τις αναπτυξιακές απαιτήσεις που πρέπει να μάθουν να διαχειρίζονται αγόρια και κορίτσια. Πάνω απ' όλα, αυτή η καταληκτική δήλωση παρουσιάζει την τρίτη και τελική ενότητα, η οποία είναι αφιερωμένη

Περιγραφή δραστηριότητας

στη δημιουργία ενός πρωτοκόλλου το οποίο οραματίζεται γονείς και κηδεμόνες που συμμετέχουν άμεσα μαζί με τους νέους και τις νέες, αλλά και με τα σχολεία και τα τοπικά ινστιτούτα, προκειμένου να δράσουν για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας μεταξύ των νέων. Υπό αυτή την έννοια, σκέψαις γύρω από τους δράστες, είτε πρόκειται για γυναίκες είτε πρόκειται για άντρες, συνιστούν κρίσιμο βήμα για να αντιληφθούμε ότι απαιτούνται ενέργειες όχι μόνο τιμωρητικού χαρακτήρα, αλλά και με το βλέμμα στραμμένο στη δημιουργία ενός εκπαιδευτικού κλίματος κατά της βίας το οποίο θα έχει καλύτερα αντανακλαστικά, μαζί με ένα συντονισμένο δίκτυο υπηρεσιών, παρεμβάσεων και ειδικά σχεδιασμένων προγραμμάτων.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στον επίλογο της πρώτης ενότητας, αυτό το καταληκτικό στάδιο αποτελεί μια ευκαιρία για μια σύντομη συζήτηση όπου δύνανται να φιλοξενηθούν αμφιβολίες, ερωτήσεις, η ανάγκη για περαιτέρω διευκρινίσεις, καθώς και οτιδήποτε έχετε διαπιστώσει κατά τη διάρκεια της συνάντησης ότι μπορεί να αποτελεί σημείο ενδιαφέροντος για την ομάδα (Φύλλο 2).

Επίσης, σε αυτό το σημείο, προτού αποχαιρετήσετε την ομάδα, υπενθυμίστε στα μέλη την ημέρα και την ώρα της επόμενης συνάντησής σας.

Πιθανές ασκήσεις/προτάσεις κατά την προετοιμασία της επόμενης συνάντησης

ΦΥΛΛΟ 5

Προσπαθήστε να δείτε την καθημερινότητα μέσω από μια οπτική του φύλου

Διερευνήστε τι δυνατότητες παρέχει η περιοχή στην οποία κατοικείτε ή τι υποστηρίζει ότι δύναται να εφαρμόσει προκειμένου να αποτρέψει και να διαχειριστεί τη βία μεταξύ των νέων: υπηρεσίες, οργανισμούς, πολιτισμικές δυνατότητες, κ.λπ.

Μεθοδολογία

Συνεργατική μάθηση
Ερωτήσεις κατόπιν στοχασμού
Συζητήσεις

Παράρτημα 1

Νταλία αλυ, θύμα εκδικητικής πορνογραφίας

«Καταστροφή στα 15 μου από το αγόρι που αγαπούσα»

Δημοσίευση: 20.01.2022 Νταβίντε Τζιανκριστοφόρο Αλμπέρτι

Σήμερα είναι μια άλλη μέρα (από τηλεοπτική εκπομπή στην Ιταλία): Η περίπτωση της 20-χρονης φοιτήτριας Ντάλια Άλυ, που έπεσε θύμα εκδικητικής πορνογραφίας όταν το αγόρι της ανάρτησε στο διαδίκτυο ένα προσωπικό τους βίντεο.

Μια ζωή που διαλύθηκε στην ηλικία των 15 ετών από το αγόρι που αγαπούσε, η ιστορία της Ντάλια Άλυ στο Σήμερα είναι μια άλλη μέρα. Η 20-χρονη κοπέλα, φοιτήτρια σήμερα στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου, ήταν το θύμα ενός προσωπικού βίντεο το οποίο δημοσίευσε ο πρώην φίλος της. «Στην αρχή διαδόθηκε μεταξύ φίλων, ήταν συνηθισμένη πρακτική του πρώην συντρόφου μου και της παρέας του», εξήγησε η νεαρή κοπέλα. Το βίντεο, έπειτα, «έφτασε στο σχολείο μου, έπειτα σε όλη την πόλη, και έπειτα σε όλη τη χώρα». Η Ντάλια Άλυ σχολίασε: «Ένωσα πολύ απογοητευμένη από τους ανθρώπους που ήταν κοντά μου, αλλά και από ολόκληρο το σύστημα που επέτρεψε κάτι τέτοιο. Αυτό δε θα είχε συμβεί εάν ήμουν άντρας. Ήμουν πολύ θυμωμένη που με παρουσίαζαν ως ντροπιασμένη τη στιγμή που δεν αισθανόμουν καθόλου έτσι. Νιώθω ακόμη περήφανη που μπορώ να εκφράσω την ελευθερία μου, αλλά το να με περιγράφουν σαν μια κοινή γυναίκα, αυτό με πλήγωσε πολύ. Πάντα είχα την ανάγκη να απαντήσω, να έρθω εδώ και να είμαι σε θέση να εκφράσω τη δική μου οπτική και να τη μεταδώσω».

«Ένας συμμαθητής μου μού ζήτησε συγγνώμη. Δεχόμουν μπουλινγκ για τέσσερα χρόνια στο σχολείο και αυτό χειροτέρευσε τα σχόλια και τα αστεία», είπε η Ντάλια Άλυ στη Σερένα Μπορτόνε. «Πονούσα πολύ, έκλεισα τον εαυτό μου μέσα σε μια φούσκα. Μου πήρε πολύ καιρό να χωνέψω τον πόνο. Προσπάθησα να μην επηρεάζομαι από τη μικρο-βία. Έλεγαν

ότι εγώ έφταιγα, ότι θα έπρεπε να έχω προβλέψει τις συνέπειες. Οι γονείς μου με βοήθησαν: στην αρχή, σοκαρίστηκαν. Αλλά μετά ήταν άκρως υποστηρικτικοί και συνειδητοποίησαν ότι εγώ ήμουν το θύμα».

Η περίπτωση της Ντάλια Άλυ επανέρχεται τώρα στο προσκήνιο. Στην πραγματικότητα, η εκπομπή του καναλιού Ράι Ούνο, Σήμερα είναι μια άλλη μέρα, πρόκειται να διερευνήσει τι συνέβη στην 20-χρονη φοιτήτρια του Πολυτεχνείου του Μιλάνου, θύμα εκδικητικής πορνογραφίας από τον πρώην σύντροφό της. «Πριν από τέσσερα χρόνια», όπως είπε η ίδια η Ντάλια Άλυ στην εφημερίδα Λα Στάμπα προ ολίγων ημερών, «ο πρώην μου κοινοποίησε ένα προσωπικό μου βίντεο σε ορισμένους φίλους. Το βίντεο κατέληξε να βρίσκεται στο Telegram και έκανε τη ζωή μου στο σχολείο μια κόλαση».

Εντός ολίγων ωρών από το περιστατικό, το κινητό του θύματος, που σπουδάζει στη Λομβαρδία, αλλά κατάγεται από την Καλαβρία, κατακλύστηκε από ειδοποιήσεις που την προειδοποιούσαν για ό,τι γινόταν: χιλιάδες άνθρωποι μπορούσαν να δουν το γυμνό της σώμα. Το προσβλητικό βίντεο μαγνητοσκοπήθηκε τον Μάιο του 2017, όταν η Ντάλια και το πρώην αγόρι της αποφάσισαν να μαγνητοσκοπήσουν τις προσωπικές τους στιγμές, αλλά με την ξεκάθαρη επιθυμία να παραμείνουν ιδιωτικές και καλά φυλαγμένες στα δύο κινητά τους. «Δε φανταζόμουν ότι θα το κοινοποιούσε σε τόσο πολύ κόσμο. Τον εμπιστευόμουν», εκμυστηρεύτηκε στη Λα Στάμπα, αναφερόμενη στο βίντεο που αναρτήθηκε στο διαδίκτυο.

Παράρτημα 2

ΝΤΑΛΙΑ ΑΛΥ, 20 ΧΡΟΝΩΝ, ΘΥΜΑ ΕΚΔΙΚΗΤΙΚΗΣ ΠΟΡΝΟΓΡΑΦΙΑΣ: «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ ΓΕΛΑΣΑΝ»

Το πρόβλημα είναι ότι εκείνοι που γνώριζαν την Ντάλια αμέσως αναγνώρισαν την πρωταγωνίστρια σε αυτό το, ερωτικού περιεχομένου, βίντεο: «Οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριες έκαναν πλάκα ακόμη και στους καθηγητές ρωτώντας πότε ένα βίντεο, προφανώς εννοώντας το δικό μου, θα μπορούσε να γίνει viral. Κατά τη διάρκεια των σχολικών εκλογών για το νέο μαθητικό συμβούλιο, στις οποίες ήμουν υποψήφια, ο αντίπαλός μου χρησιμοποίησε το υλικό από το

βίντεο για να με διαβάσει».

«Αλλά και ένα μεγάλο μέρος του διοικητικού προσωπικού του σχολείου», συνέχισε η Ντάλια Άλυ, «στράφηκε εναντίον μου με έντονο τόνο. Αναρωτιόντουσαν, για παράδειγμα, ποια θα ήταν η γνώμη ορισμένων συγγενών μου που έχουν πεθάνει για όλα αυτά εάν ζούσαν». Δεδομένης της εφιαλτικής κατάστασης που βίωνε, η Ντάλια αποφάσισε να καταγγείλει το περιστατικό, αλλά αφού η πολιτική του Κόκκινου Κώδικα δεν ισχύει προσώρως, οι έρευνες προχωρούν με αργούς ρυθμούς: «Καμία απάντηση στον ορίζοντα, καμία σημαντική εξέλιξη».

Είσαι αδερφή»: εκφοβισμός και ομοφοβία εναντίον ενός 14-χρονου σε σχολείο στη Ρώμη.

Προσβολές, απειλές, ακόμη και απόπειρα ρίψης ούρων πάνω του, όλα εις βάρος ενός 14χρονου ομοφυλόφιλου μαθητή στο Γυμνάσιο του Εσκουιλίνο στη Ρώμη. Το Gay Center στη Ρώμη κατήγγειλε όσα συνέβησαν σε έναν έφηβο δύο χρόνια πριν. «Ο εισαγγελέας του Δικαστηρίου Ανηλίκων της Ρώμης θα εκτιμήσει τα περιστατικά εκφοβισμού, απειλών και εξευτελισμού στα οποία υποβλήθηκε ένας 14χρονος μαθητής του σχολείου Ισαάκ Νιούτον στη Ρώμη το 2015. Αν και στην αρχή αξιολογήθηκαν ως απλές προσβολές από τον εισαγγελέα, η οικογένεια του μαθητή, μαζί με τον δικηγόρο της Gay Help Line, Μάριο Μιλάνο, αντεπιτέθηκαν», όπως διαβάζουμε στην ιστοσελίδα του Gay Center.

Περιστατικό εκφοβισμού – Όπως μπορεί ακόμη κανείς να διαβάσει στην ιστοσελίδα του Gay Center, «πρόκειται για ένα ακόμη επεισόδιο ομοφοβικού εκφοβισμού από αυτά που λαμβάνουν χώρα καθημερινά στα ιταλικά σχολεία, αλλά αυτή τη φορά οι γονείς έκαναν τη διαφορά αφενός παρατηρώντας το άγχος

Η καταγγελία προήλθε από τον δικηγόρο της γραμμής υποστήριξης Gay Help Line: «Το Δικαστήριο Ανηλίκων πρέπει να αξιολογήσει τη βαρύτητα της καταγγελίας».

και την οδύνη του γιου τους που τους αποκάλυψε τα βάνουσα περιστατικά, αλλά και επικοινωνώντας με τη δωρεάν γραμμή Gay Help Line για να ζητήσουν βοήθεια».

Προσβεβλημένος και ταπεινωμένος μαθητής – «Σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις εκφοβισμού εναντίον λεσβιών και γκέι αγοριών», δηλώνει ο Φαμπρίσιο Μαράτσο, διευθυντής στη Gay Help Line και εκπρόσωπος του Gay Center, «τα θύματα δε μιλάνε καθώς πολλά παιδιά προτιμούν να μην καταγγείλουν τα περιστατικά λόγω του ότι φοβούνται την αντίδραση των

γονιών τους οι οποίοι συχνά δε γνωρίζουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό των παιδιών τους. Συνεπώς, πιστεύουμε ότι το Δικαστήριο Ανηλίκων της Ρώμης είναι σημαντικό να μην αντιμετωπίσει όσα υπέφερε το παιδί ως απλές απειλές, αλλά να στηρίξει τις προσπάθειες του μαθητή και της οικογένειάς του αφότου το παιδί δέχτηκε προσβολές, εξευτελίστηκε και αναγκάστηκε να αλλάξει σχολεία και να χάσει τη σχολική χρονιά».

Εκφοβισμός σε σχολείο της Ρώμης – Τα γεγονότα φτάνουν πίσω στον Οκτώβριο του 2015, επαναλαμβάνουν από το Gay Center, το θύμα ήταν 14 ετών «όταν άρχισε να λαμβάνει μια σειρά ηχητικών μηνυμάτων στο τσατ της τάξης από έναν συμμαθητή του στο σχολείο Νιούτον στο κέντρο της Ρώμης. Τα μηνύματα στο τσατ ήταν επαναλαμβανόμενα, συνεχή, και είχαν προσβλητικό και ομοφοβικό ύφος, όπως: “Μυρίζω μια αδερφή”, “Είσαι ένα σκατό, είσαι μια αδερφή”, και άλλα πολύ ενοχλητικά και προσβλητικά μηνύματα. Επιπλέον, οι μαθητές αποφάσισαν να κάνουν το αγόρι “ένα μπάνιο με ούρα”, με μπουκάλια που είχαν γεμίσει έξω από το σχολείο, μια επίθεση η οποία δεν προχώρησε χάρη σε έναν συμμαθητή που ενημέρωσε το αγόρι για το τι πρόκειται να συμβεί.

Η καταγγελία των γονέων – Οι γονείς του αγοριού, όταν έμαθαν τα γεγονότα και άκουσαν τα ηχητικά μηνύματα, «επικοινωνήσαν αμέσως με τον διευθυντή του σχολείου. Εκείνος, αφότου τους διαβεβαίωσε ότι θα έπαιρνε όλα τα αναγκαία μέτρα, υποτίμησε το περιστατικό και αρχικά έφερε αντίρρηση στο αίτημα των γονέων να αλλάξει τμήμα το αγόρι. Μερικές μέρες αργότερα, όπως διαβάζουμε ξανά στο gaycenter.it, σε μια επόμενη συνάντηση με τον διευθυντή, οι γονείς του νεαρού θύματος τον ρώτησαν εάν είχε ενημερώσει τους γονείς του άλλου αγοριού για τη σοβαρότητα των καταγγελιών και τι μέτρα είχαν παρθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Σε αυτά τα ερωτήματα, η απάντηση του διευθυντή ήταν ιδιαίτερος ασαφής».

Κλοπή του μπουφάν – Ο Φαμπρίσιο Μαράτσο εξηγεί περαιτέρω: «Ο διευθυντής ζήτησε από τους γονείς να περιμένουν, να κάνουν υπομονή, να μην είναι

οργισμένοι, και, χωρίς να πάρει καμία απόφαση κατά του δράστη, πρότεινε να πάνε στον ψυχολόγο του σχολείου ώστε να καταγγείλουν εκ νέου τα γεγονότα. Μετά από λίγα λεπτά με τον σχολικό ψυχολόγο, οι γονείς δεν έμαθαν κάτι καινούριο για την υπόθεση. Στη συνέχεια, ενημέρωσαν τον διευθυντή ότι εκλάπη το μπουφάν του γιου τους ενώ εκείνος βρισκόταν εκτός τάξης· και σε αυτή την περίπτωση, επίσης δεν έγινε τίποτα».

Σιωπηλή οδύνη – «Αναφορικά με τη συμπεριφορά του διευθυντή όπως την περιέγραψαν οι γονείς», συμπληρώνει ο Μαράτσο, «αναμένουμε το πόρισμα της έρευνας του εισαγγελέα, αλλά κάνουμε έκκληση στην Υπουργό, στην κυρία Φεντέλι, να ζητήσει να πραγματοποιηθεί έλεγχος στο σχολείο Νιούτον στη Ρώμη προκειμένου να πιστοποιηθούν τα γεγονότα, αλλά και για να αποφύγουμε να έχουμε κι άλλα παιδιά τα οποία υποφέρουν σιωπηρά».

Παράρτημα 3

Δεκαπεντάχρονο κορίτσι ξυλοκοπήθηκε από 7 κορίτσια για ένα αγόρι

Η αστυνομία συλλαμβάνει 4 δεκαπενταχρονα παιδιά

Επτά κορίτσια την ξυλοκοπούν. Μαγνητοσκοπούν όσα κάνουν και τα δημοσιεύουν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Και όλα αυτά για ένα αγόρι. Τρία παιδιά καταλήγουν σε κατ' οίκον περιορισμό κατόπιν δικαστικής εντολής. Ένα εξ αυτών σε κοινότητα ανηλίκων. Όλα τα 15χρονα παιδιά κατηγορούνται για παρακολούθηση, τραυματισμό και ξυλοδαρμό. Τα άλλα τρία παιδιά που εξετάζονται είναι πολύ μικρά για να τους ασκηθεί δίωξη, αφού δεν έχουν «κλείσει» ακόμη τα 14. Τα γεγονότα: τον προηγούμενο Απρίλιο, το θύμα, ένα κορίτσι που βρίσκεται εδώ και καιρό στο στόχαστρο των συμμαθητριών της, παρουσιάζεται στο αστυνομικό τμήμα περιγράφοντας μια επίθεση που δέχτηκε στη στάση Σαν Πόλο Παρκ του μετρό. Είπε ότι την πρόσβαλαν, της επιτέθηκαν, την έριξαν στο έδαφος. Από τα επείγοντα στο νοσοκομείο, φέρνει

την αναφορά η οποία έκανε λόγο για τραύμα στο κεφάλι. «Δεν πρέπει να φοβόμαστε να μιλάμε», είπε ο τοπικός διοικητής της αστυνομίας, Κόλονελ Γκαμπριέλε Λέμμα, «αυτή η έρευνα αποτελεί απόδειξη ότι οι καταγγελίες είναι χρήσιμες».

Γυναικίος εκφοβισμός σε νυχτερινό κλαμπ. Καταδίκη για σεξουαλική κακοποίηση.

Μπρέσκια, 8 Ιουνίου 2021 – Μπρέσκια, 4 γυναίκες περικύκλωσαν μια «αντίπαλό» τους και προέβησαν σε άσεμνες πράξεις εναντίον της: «Υποτίθεται ότι ήταν για πλάκα». Για την ενήλικη δράστιδα, η απόφαση ήταν 10 μήνες. Όλα ξεκίνησαν ως ένα «αστείο» το οποίο, ωστόσο, γρήγορα βγήκε εκτός ελέγχου και κατέληξε σε μια κατηγορία και μια καταδίκη για σεξουαλική κακοποίηση. Τέσσερα κορίτσια στην ντισκοτέκ περικύκλωσαν ένα συνομήλικό τους κορίτσι, το οποίο «κατηγορούσαν» ότι έκλεψε το αγόρι μίας εκ των τεσσάρων. Άρχισαν να την αγγίζουν απροκάλυπτα, πιθανώς για να την εξευτελίσουν. Αυτό το ξεκαθάρισμα λογαριασμών, ή αλλιώς γυναικίος εκφοβισμός, έφτασε στο δικαστήριο της Μπρέσκια με μια σοβαρή κατηγορία για σεξουαλική βία. Μεταξύ των τεσσάρων κοριτσιών κατά τη διάρκεια των γεγονότων, τα τρία ήταν ανήλικα, με αποτέλεσμα το Δικαστήριο Ανηλίκων να τα αφήσει ελεύθερα και σε κατ' οίκον περιορισμό. Το τέταρτο κορίτσι, που ήταν ενήλικο, καταδικάστηκε σε δέκα μήνες φυλάκιση, αφότου ο εισαγγελέας είχε εισηγηθεί για ένα χρόνο και τέσ-

σερις μήνες.

«Ήταν μια ντροπιαστική κατάσταση, μια ακόμη πράξη εκφοβισμού στα χέρια αυτών των κοριτσιών», είπε το θύμα στο δικαστήριο. «Εκείνη τη νύχτα στην ντίσκο, με περικύκλωσαν και άρχισαν να με χαιδεύουν», εξήγησε το θύμα, που πλέον είναι 22 χρονών. «Ήξερα ότι δεν υπήρχε σεξουαλική πρόθεση στις χειρονομίες τους, αλλά τρόμαξα», πρόσθεσε. Η κατηγορούμενη δεν αρνήθηκε τα γεγονότα, αλλά τόνισε ότι «ήταν μόνο ένα αστείο. Σαφώς κακόγουστο, αλλά δεν πίστευα ότι θα μας καταγγείλει. Επίσης, ζήτησα αμέσως συγγνώμη». Εντούτοις, για τον εισαγγελέα, «έγιναν ανεπιθύμητες πράξεις και, ακόμη κι αν δεν υπήρχε σεξουαλική πρόθεση, δεν μπορούμε να μην ισχυριστούμε ότι πρόκειται για ομαδική σεξουαλική βία». Οι δικαστές αποφάσισαν ομόφωνα την καταδίκη.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Βια μεταξύ των νέων: τι μπορούμε να κάνουμε

Στόχοι:

Η τρίτη ενότητα έχει ως σκοπό να διευκολύνει τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να αντιληφθούν τους εαυτούς τους ως σημαντικά υποκείμενα για την αντιμετώπιση του ζητήματος της βίας μεταξύ των νέων και για την προώθηση και την εφαρμογή σχετικών προληπτικών και παρεμβατικών στρατηγικών. Υπό αυτή την έννοια, η ενότητα θα τους επιτρέψει να διερευνήσουν το πώς μπορούν να αναλάβουν έναν ενεργό, καίριας σημασίας και προορατικό ρόλο εντός μιας συμμαχίας η οποία περιλαμβάνει το σχολείο, την οικογένεια και την περιοχή που έχουν δικαίωμα και καθήκον να δημιουργήσουν, να

ελέγχουν, να συντηρούν και να εμπλουτίζουν. Μια συμμαχία εντός της οποίας μπορούν να εργαστούν για να φτιάξουν και να υποστηρίξουν ένα πολιτισμικό περιβάλλον (εντός και εκτός σχολείου) το οποίο σέβεται τη διαφορετικότητα, δηλώνει ευαίσθητο σε ζητήματα φύλου, στέκεται ενάντια σε φαινόμενα βίας και είναι ικανό να δείξει έμπρακτα την υποστήριξή του σε οποιονδήποτε βιώνει έντονες καταστάσεις. Περιληπτικά, οι στόχοι είναι:

1. αναγνώριση του πώς κάθε μητέρα, κάθε πατέρας, ή κάθε κηδεμόνας μπορεί να αντιμετωπίσει το φαινόμενο της βίας μεταξύ των νέων, να αποφύγει να δει τον ρόλο του σαν μια ευθύνη που μπορεί να αναθέσει αλλού (στο σχολείο ή σε ειδικούς) ή, ενώπιον αυτού του πολύπλοκου και κουραστικού καθήκοντος, να νιώσει ως ο/η μόνος/μόνη υπεύθυνος/υπεύθυνη για την πρόληψη και τη διαχείρισή του.
2. αναγνώριση τρόπων και ευκαιριών συνεργασίας μεταξύ των γονέων και των κηδεμόνων, των σχολείων και των τοπικών υπηρεσιών με σκοπό την κατασκευή εκπαιδευτικών σημείων αναφοράς κατά της βίας και υπέρ της διαφορετικότητας.

Υλικό εργαστηρίου

Περιγραφή δραστηριότητας

Χαιρετισμοί και εισαγωγή στα περιεχόμενα της τρίτης ενότητας

Και στην παρούσα ενότητα, θα γίνει μια συνοπτική παρουσίαση στην ομάδα των θεμάτων που έχουν ήδη συζητηθεί, συνδέοντάς τα με όσα θα επακολουθήσουν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Χαρτογραφώντας τη μη-βία

Μέρος πρώτο: εξερεύνηση των ατομικών διαστάσεων οι οποίες φτιάχνουν έναν χάρτη μη-βίας

Κατά τη διάρκεια της πρώτης ενότητας και της ανταλλαγής ιδεών, η ομάδα είχε την ευκαιρία να εργαστεί πάνω στη χαρτογράφηση εμπειριών σχετικών με τη βία μεταξύ των νέων. Η προτροπή στην παρούσα ενότητα είναι να κατασκευαστεί ένας εικονικός χάρτης με παραδείγματα ατόμων, παρεμβάσεων και υπηρεσιών που λειτουργούν ή θα μπορούσαν να λειτουργήσουν κατά της βίας. Προχωρήστε την εργασία χωρίζοντας ξανά την κύρια ομάδα σε τρεις υποομάδες, καθεμία από τις οποίες θα είναι επιφορτισμένη με το να περιγράψει τον χάρτη της στρέφοντας την προσοχή της σε έναν συγκεκριμένο τομέα:

- στο σχολείο (από τη δομή έως τα άτομα που εργάζονται σε αυτό)
- στην οικογένεια (από τις μονογονεϊκές, σε εκείνες που είναι παρόντες και οι δύο γονείς, έως κάποια ομάδα μιας οργάνωσης)
- στην περιοχή (σε τοπικό/παγκόσμιο επίπεδο).

Για να συνεχίσετε, κάθε υποομάδα θα παρουσιαστεί μέσω των ακόλουθων βοηθητικών ερωτήσεων (Φύλλο 6). Κάθε υποομάδα χρειάζεται να εκθέσει τις παρατηρήσεις της σε μια κόλλα Α4.

ΦΥΛΛΟ 6

Αναφορικά με τον επιλεγόμενο τομέα (σχολείο, οικογένεια, περιοχή δράσης), ποιοι πόροι υπάρχουν ήδη για την πρόληψη και την ανάληψη δράσης εναντίον της βίας μεταξύ των νέων;

Μπορείτε να φανταστείτε να αναγνωρίζετε και να έρχεστε σε επαφή με αυτές τις πραγματικότητες; Με ποιον τρόπο;

Αναφορικά με τον επιλεγόμενο τομέα (σχολείο, οικογένεια, περιοχή δράσης), τι θεωρείτε ότι λείπει από την άποψη της πρόληψης και της καταπολέμησης της βίας μεταξύ των νέων, και τι προτεραιότητα θα δίνετε στη δημιουργία εναλλακτικών; Καλό θα ήταν να φανταστείτε πιθανές ενέργειες, εκδηλώσεις, στιγμές ανταλλαγής, συνέργειες, κ.λπ.

Διάλειμμα - Χρόνος: 15 λεπτά

45 ΛΕΠΤΑ

Συνέχιση δραστηριοτήτων:

Μέρος δεύτερο: Μετά από ένα σύντομο διάλειμμα, κάθε υποομάδα, με τη βοήθεια του εκπροσώπου που θα επιλέξουν, θα παρουσιάσει την ολοκληρωμένη δουλειά της. Οι ακόλουθες ερωτήσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως οδηγός γι' αυτό το συλλογικό μάθημα:

- Τι ανακαλύψατε κατά τη διάρκεια της εργασίας σας με την υποομάδα;
- Μεταξύ των πόρων που αναγνωρίσατε, ποια είναι αυτή τη στιγμή διαθέσιμα; Πώς μπορείτε να τα θέσετε σε λειτουργία;
- Τι λείπει; Τι έχετε φανταστεί;
- Τι εμπόδια θα μπορούσαν να συναντήσουν οι προτεινόμενες εναλλακτικές; Πώς μπορείτε να τα αντιμετωπίσετε;

Οι ομάδες χρειάζεται να παρουσιάσουν τη δουλειά τους με τη σειρά, η μία μετά την άλλη, ώστε να αρχίσουν να γεννώνται σκέψεις σχετικά με τις συνδέσεις μεταξύ των τριών διαφορετικών τομέων. Σε αυτό το σημείο, οι ιδέες που προέρχονται από τους τρεις διαφορετικούς τομείς ενδιαφέροντος μπορούν να θεωρηθούν ως τα τρία στρώματα ενός μοναδικού χάρτη – ενισχύστε αυτή την αντίληψη, τοποθετώντας μαζί τις τρεις κόλλες Α4 που έχουν δημιουργηθεί από τις υποομάδες.

Σημαντικά στοιχεία για τον/την εμπυχωτή/εμπυχωτριά

Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να είναι περίπλοκη για τους γονείς που δεν πιστεύουν ότι έχουν ή ότι μπορούν να παίξουν έναν ενεργό ρόλο στο σχολείο ή στον τομέα ενδιαφέροντος του προγράμματος (ή πέρα από αυτόν). Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο, η συγκεκριμένη άσκηση ζητά από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να πάνε πέρα από τη διάσταση της οικογένειας, να αναγνωρίσουν και να εκμεταλλευτούν τους υπάρχοντες πόρους ή να σκεφτούν να συμβάλουν (ή απλώς να σκεφτούν ή να στηρίξουν) την ανάπτυξη νέων πόρων στους διάφορους τομείς, όπως το

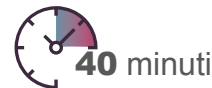
σχολείο ή η κοινότητα, όπου, ακόμη και χωρίς πρότερη εμπειρία, αναγνωρίζουν τους ρόλους των γονέων και των πολιτών.

Σε αυτή την τελευταία συνάντηση, είναι σημαντικό να προσκαλέσετε άτομα από την εκπαιδευτική κοινότητα – από εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές/εκπαιδευτρίες μέχρι σχολικούς εκπροσώπους και συμβούλους.

Το ότι οι υποομάδες υποστηρίζουν ότι δεν αγνοούν τους πόρους που υπάρχουν δε σημαίνει κάτι ιδιαίτερο. Επί της ουσίας, η δραστηριότητα συνιστά μια έμμεση προτροπή εξερεύνησης αυτών των πόρων εκτός εργαστηρίου. Ο/Η συντονιστής/συντονίστρια μπορεί, εάν είναι απαραίτητο, να ζητήσει από την ομάδα να αφιερώσει περισσότερο χρόνο στο δεύτερο μέρος (τη διαδικασία του στοχασμού και της ανταλλαγής ιδεών). Αυτό αίρει τους περιορισμούς του να φανταστούμε τον τρόπο σχεδιασμού δραστηριοτήτων, εκδηλώσεων, στιγμών ανταλλαγής, συνεργειών, δεδομένων των ακόλουθων ευκαιριών πιστοποίησης εάν όντως υφίστανται ή μπορούν να πραγματοποιηθούν. Ενθαρρύνετε τους γονείς να σκεφτούν τους εαυτούς τους ως ανθρώπους, πολίτες, εργαζόμενους και εργαζόμενες και μην ξεχνάτε να χρησιμοποιείτε και να εφαρμόζετε αυτά τα ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες στην επικείμενη δημιουργική εργασία. Οι περίοδοι κατά τις οποίες συνέρχεται το σύνολο της ομάδας, βοηθούν τις υποομάδες να αλληλεπιδράσουν, ώστε κάθε συμμετέχων/συμμετέχουσα να συμβάλει με τις δικές του/της πληροφορίες ή σκέψεις γύρω από τους τρεις τομείς ενδιαφέροντος.

Περιγραφή δραστηριότητας

Δεύτερο μέρος: δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για τον σχεδιασμό πιθανών πρωτοκόλλων μεταξύ σχολείων, οικογενειών και περιοχής δράσης

Περιγραφή διαδικασίας:

Ο στοχασμός και η δουλειά γύρω από τον χάρτη που φτιάχτηκε προηγουμένως θα συνεχιστεί, περιλαμβάνοντας τα σχολεία, τις οικογένειες και την περιοχή δράσης. Καλέστε τα μέλη της ομάδας να στοχαστούν πάνω στα σημεία επαφής, τα οποία θα μπορούσαν να κρατήσουν ενωμένα μεταξύ τους αυτά τα τρία επίπεδα, και στην ανάγκη για κατανόηση του τρόπου δημιουργίας και διατήρησής τους, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στον ρόλο που μπορούν να παίξουν σε αυτή τη διαδικασία οι μητέρες και οι πατέρες.

Θα ζητηθεί από κάθε μέλος να σκεφτεί για λίγα λε-

πτά μόνο του τις ερωτήσεις του Φύλλου 7 και, εάν είναι δυνατόν, να κρατήσει ορισμένες χρήσιμες σημειώσεις για μετέπειτα συζήτηση. Τα συγκεκριμένα ερεθίσματα κινητοποιούν τους γονείς να σκεφτούν εκ νέου τις υπό διερεύνηση επιλογές (ανάμεσα στους ήδη υπάρχοντες πόρους και σε εκείνους που πρόκειται να αναπτυχθούν), τοποθετώντας τις τώρα νοητά εντός ενός πιθανού πρωτόκολλου όπου θα μπορούν να λειτουργούν συνεργατικά και συντονισμένα, συνταιριάζοντας τις αναπτυξιακές ανάγκες και την εκπαίδευση αγοριών και κοριτσιών.

ΦΥΛΛΟ 7

Τι θα επέτρεπε σε αυτές τις τρεις διαστάσεις (σχολείο, οικογένεια και περιοχή δράσης) να συνεργαστούν (π.χ. εργαλεία, δραστηριότητες, επικοινωνία ...);

Σκεπτόμενοι/σκεπτόμενες την κοινότητά σας, το σχολείο του παιδιού σας και τους γονείς/ενήλικες, ποια υπάρχοντα δυνατά σημεία μπορείτε να φανταστείτε για τον συντονισμό αυτής της κοινής εργασίας; Ποια αδύναμα σημεία;

Ποιους υπάρχοντες και ενεργούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων σχέσεων και συνεργασιών, γνωρίζετε;

Κατά την έναρξη της ομαδικής κουβέντας, κάθε άτομο έχει τη δυνατότητα να περιγράψει τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις του, με τον/την εμψυχωτή/εμψυχώτρια να τις καταγράφει (χρησιμοποιώντας λέξεις-κλειδιά) σε μια καινούρια, κοινή για τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις κάθε μέλους, κόλλα A4. Καθώς θα εξετάζονται αυτά τα στοιχεία, θα καθοριστούν το βασικό περιεχόμενο και τις μεθόδους για τη δημιουργία ενός σχολικού-οικογενειακού-κοινωνικού πρωτοκόλλου και για τη διερεύνηση πιθανών διασυνδέσεων με άλλους μηχανισμούς και με τη συνθήκη περί εκπαιδευτικής συνυπευθυνότητας. Μόλις τελειώσετε, δώστε έναν τίτλο σε αυτή την κόλλα A4, π.χ.: «Ένα πρωτόκολλο για το σχολείο, την οικογένεια και την κοινότητα: μερικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση».

Σημαντικά στοιχεία για τον/την εμψυχωτή/εμψυχώτρια

Για κάθε θέμα υπό διερεύνηση, ενθαρρύνετε τα μέλη να σκεφτούν τον ιδιαίτερο ρόλο που κάθε γονιός θα μπορούσε να παίξει, ατομικά ή εντός μιας ομάδας γονέων. Στάσεις και προβλήματα που μένει να εξεταστούν (όπου τίθεται τέτοιο θέμα) είναι εκείνα που σχετίζονται, λόγου χάρη, με την ανάθεση αρμοδιοτήτων γενικά σε σχολεία ή κοινωνικές υπηρεσίες. (Τα σχολεία, επειδή συχνά θεωρούνται αποκλειστικά υπεύθυνα για την εκπαίδευση ενός παιδιού –μιας και βρίσκονται εκτός οικιακής ζώνης– και οι πάροχοι κοινωνικών υπηρεσιών, γιατί οι γονείς τους προσεγγίζουν ως χρήστες με ανεπίλυτες ανάγκες και όχι ως

πολίτες.) Αντιθέτως, άλλες στάσεις θα μπορούσαν να υποδείξουν κάποια δυσπιστία απέναντι στο σχολείο ή στην κοινότητα. Σε αυτή την περίπτωση, ο/η εμψυχωτής/εμψυχώτρια χρειάζεται για ακόμη μία φορά να διερευνήσει τους λόγους (π.χ.: το σχολείο και η κοινότητα εκλαμβάνονται ως κάτι εχθρικό, υποτιμητικό, περιοριστικό· ένα σχολείο θεωρείται ιδιαίτερα «κολλημένο» στη γραφειοκρατία, κ.λπ.).

Επεκτείνετε τη συζήτηση καλώντας τα μέλη να λάβουν στα υπόψη τα ακόλουθα:

- προσωπικές καταστάσεις όπου θα μπορούσε να προταθεί ένα πρωτόκολλο (όπως συναντήσεις, συνελεύσεις, ανταλλαγές μηνυμάτων, εκδηλώσεις, συναντήσεις τις οποίες προωθεί το σχολείο και πραγματοποιούνται εντός της κοινότητας, πολιτισμικές εκδηλώσεις για όλους τους πολίτες οι

οποίες πραγματοποιούνται εντός του σχολείου), και

- την οργάνωση που απαιτεί μια τέτοια δέσμευση ώστε να αποδώσει καρπούς (π.χ. σταδιακή συμμετοχή όλο και περισσότερων γονέων ή συλλόγων· επίβλεψη των πρωτοκόλλων καθώς δημιουργούνται· αξιολόγηση).
- Οι εμψυχωτές/εμψυχώτριες πρέπει να αφιερώνουν τον ίδιο χρόνο για να συζητήσουν τόσο τα δυνατά όσο και τα αδύναμα σημεία του καθορισμού της απαιτούμενης εργασίας που συνδέει και τα τρία επίπεδα. Επίσης, δεν πρέπει να ξεχνούν πόσο εξαντλητικό είναι να αναλαμβάνεις αυτές τις ευθύνες, ειδικά εάν ληφθεί στα υπόψη η απουσία κοινωνικής συμμετοχής των ατόμων, ως ενεργοί και κριτικά σκεπτόμενοι πολίτες σε έναν συντονιστικό ρόλο.

Κλείνοντας την τρίτη ενότητα

Καθώς αυτή τελευταία συνάντηση οδεύει προς το τέλος, ο/η εμψυχωτής/εμψυχώτρια μπορεί να ανατρέξει στα βασικά σημεία αυτής της εκπαιδευτικής διαδρομής, δίνοντας έμφαση στο παραγόμενο υλικό, στις σκέψεις και στις ερωτήσεις που προέκυψαν από τα μέλη και τροφοδότησαν τις συναντήσεις. Αυτή η αποτίμηση είναι ιδιαίτερα σημαντική προκειμένου οι γονείς (ειδικά εκείνοι με μικρή εμπειρία εκπροσώπησης, ή συμμετοχής σε παρόμοιες δραστηριότητες) να αντιληφθούν τη σημασία της συμμετοχής τους και του τι είναι ικανοί να συνεισφέρουν κατά τον καθορισμό ενός πρωτοκόλλου ενάντια στη βία μεταξύ των νέων στο οποίο θα γίνεται αντιληπτός ο τρόπος ενσωμάτωσης του σχολείου, της οικογένειας και της κοινότητας.

Για να ενθαρρύνετε περαιτέρω τη δέσμευση από μεριάς τους, χρησιμοποιήστε τα ερεθίσματα στο Φύλλο 8 ώστε να αποχαιρετήσετε την ομάδα με ορισμένες σκέψεις από τις οποίες, εάν χρειαστεί, μπορούν να πάρουν αφορμή και να επαναλάβουν τις προσπάθειές τους.

ΦΥΛΛΟ 8

Τι θεωρώ αδύνατο;

Τι μπορώ να κάνω άμεσα

- ως μητέρα/πατέρας εντός της οικογένειας
- στο σχολείο όπου πηγαίνουν τα παιδιά μου
- στην περιοχή όπου ζω και εργάζομαι

Με τι πιστεύω ότι θα δουλέψω στο άμεσο μέλλον;

Προτεινόμενες πηγές πληροφόρησης

Ολοκλήρωση και αξιολόγηση των τριών ενοτήτων του προγράμματος

Δώστε στους/στις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες χαρτί και σπινό ώστε να διευκολύνετε τις τελικές σκέψεις και την αξιολόγηση των τριών ενοτήτων, χρησιμοποιώντας την «Αξιολόγηση του Χεριού».

Ζητήστε από τους/τις συμμετέχοντες/συμμετέχουσες να ακουμπήσουν το χέρι τους στην κόλλα, να σχεδιάσουν το περίγραμμά του και, για κάθε δάχτυλο, να γράψουν τα ακόλουθα:

- Αντίχειρας: κάτι καλό, κάτι που βρήκαν ενδιαφέρον
- Δείκτης: κάτι που θα ήθελαν να τονίσουν (καλό ή κακό)
- Μεσαίο δάχτυλο: κάτι κακό, κάτι που δεν απόλαυσαν ή που δε βρήκαν ενδιαφέρον
- Παράμεσος: κάτι που θα φυλάξουν ως αγαπημένο από την παρούσα Ενότητα

- Μικρό δάχτυλο: κάτι μικρό που επιθυμούν να προσθέσουν (καλό ή κακό)
- Παλάμη: μια πρόβλεψη για το μέλλον – Τι θα κάνουν την επόμενη φορά;

Μεθοδολογίες

Συνεργατική μάθηση
Συζήτηση

Νομικά έγγραφα, μελέτες και δημοσιεύσεις

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας εναντίον των γυναικών και της οικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, πλήρες κείμενο, αγγλικά), 11.05.2011

<https://rm.coe.int/168008482e>

Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας εναντίον των γυναικών και της οικογενειακής βίας (Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης):

Ερωτήσεις και απαντήσεις

<https://rm.coe.int/istanbul-convention-questions-and-answers/16808f0b80>

Συμβούλιο της Ευρώπης. Ευαισθητοποίηση γύρω από τη βία εναντίον των γυναικών. Άρθρο

13 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης: <https://rm.coe.int/168046e1f1>

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (European Institute for Gender Equality, EIGE)

<https://eige.europa.eu/gender-based-violence/what-is-gender-based-violence>

Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA). Βία εναντίον των γυναικών: μια παν-ευρωπαϊκή έρευνα

<https://fra.europa.eu/en/data-and-maps/violence-against-women-survey/survey-information>

ΟΥΝΕΣΚΟ και Μονάδα του ΟΗΕ για τις Γυναίκες. Παγκόσμια Οδηγία για την Αντιμετώπιση της Σχολικής Βίας (2016) -

<https://www.paho.org/hq/dmdocuments/2017/violence-against-women-2017-03ws-schoolrelated-gender-based-violence-guidance-UNESCO-UNWomen.pdf>

Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Πρόληψη της σχολικής βίας. Ένα χρήσιμο εγχειρίδιο (2019) - <https://www.unicef.org/media/58081/file/UNICEF-WHO-UNESCO-handbook-school-based-violence.pdf>

Πρωτοβουλία των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση των Κοριτσιών. Μια προσέγγιση που αντιμετωπίζει το σχολείο ως ολόκληρο και στοχεύει στην πρόληψη της σχολικής έμφυλης βίας: Οι Ελάχιστες Προδιαγραφές και το Πλαίσιο Ελέγχου- <https://www.icmec.org/wp-content/uploads/2018/09/Whole-School-Approach-to-Prevent-SRGBV-Minimum-Standards-Framework-UNGEI.pdf>

Ιστοσελίδες, προγράμματα

Μύθοι σχετικά με τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/factsheet-eu_action_to_combat_violence_against_women-2019.pdf

Διεθνής οργάνωση για τα δικαιώματα των γυναικών:

<https://www.womankind.org.uk/>

Ασφαλή και φιλόξενα σχολεία - <http://www.endvawnow.org/en/articles/1756-safe-and-welcoming-schools-.html>

Βία στα σχολεία - <https://www.coe.int/en/web/children/violence-in-schools>

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship (REC)
Programme of the European Union

Partnership:

Στο έργο συμμετέχουν 4 χώρες και 5 οργανισμοί:

ActionAid Italia, Ιταλία

ActionAid Hellas, Ελλάδα

AFOL Metropolitana, Ιταλία

CPE - Centrul Partneriat pentru Egalitate,

Ρουμανία

UCLL - UC Limburg, Βέλγιο

act:onaid

Afol
METROPOLITANA
collegiamo il lavoro

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU EGALITATE

UC Leuven
Limburg
MOVING MINDS

© 2019 Afol Metropolitana. All rights reserved. This document is the property of Afol Metropolitana and is intended for internal use only. It is not to be distributed outside the organization. Any reproduction or use of this document without the prior written consent of Afol Metropolitana is strictly prohibited. For more information, please contact the Afol Metropolitana office.